

קִבְּץ

תוֹךְ הַנַּחֲלָה

דבורים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, מְעוֹרְרִים מְעִירִים וּמְחַזְּקִים, אֲשֶׁר מִתוֹךְ הַנַּחֲלָה נֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה נֹבְעִים לְחַיּוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמְשֹׁם יִשְׁקוּן הַעֲדָרִים, לְהַתְחַזֵּק בְּעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא
בְּכֹל דְרָגָה שִׁיְהִיו נִמְצָאִים

אֲשֶׁר נֶאֱמְרוּ בְּשִׁלְחַן הַמְּהוֹרָ שֶׁל
מֶרֶץ מוֹהֲרָא "שׁ שְׁלִיט" א

בְּסַעֲדוֹת שְׁבַת קֹדֶשׁ

פְּרֻשֵׁת דְּבָרִים – חוּזן, שְׁנַת תַּשְׁמ"ט

יֵצֵא לְאוֹר עֶרֶב שְׁבַת קֹדֶשׁ פְּרֻשֵׁת דְּבָרִים תַּשְׁע"ג.
עַל יְדֵי תַלְמוּדֵי מַתִּיקָתָא 'הַיְכָל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְּרִסְלָב
עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

ליל שבת קנ"ש – מאמר 'אלה הדברים'

על פי לקושי מוה"ר"ן חלק א' סימן יב, מענין שהלומדים חולקים על הצדיקים ויגלה מעלת למוד התורה לשמה, כאלו בעל השמועה עומד לנגדו, ויבאר שזו בחינת קשור התורה אל גותם התורה, שזה היה פנים המא העגל והמא המגלים, וידבר מתוכחתו של משה וישעיה שתייה על קשור הנשמייות לרוחניות, וידבר משבת חיון וימימי בין המצרים והרבו בית המקדש, ותקונו של שני החידשים המזו ואב, שפיהם מתקנים בחינת ראיה ושמיעה, ושתי בחינות עינים, ויעורר מאד בזה.

בקר שבת קנ"ש – מאמר 'ודי זהב'

על פי מעשה י"ב מפעל תפלה מספורי מעשיות. וידבר מענין המדינת של עשירות אך ששקעו כל כך בתאנת ממון עד ששעשו אלהות מהממון, ויגלה אך שרואים בחוש שאנשים חונפים את העשירים ועושים מציאות ועבודה וזה מממון ואין רוצים לתת צדקה ויכבדו את מי שאין לו כסף, ויעורר להשליך תאוה זו ולדבר תמיד שעקר העשירות הוא רוחניות המבליית הנצחית.

העוה דרעיון שבת קנ"ש – מאמר 'בין פארן ובין תפל'

על פי לקושי מוה"ר"ן חלק א' סימן מ"ה, מענין השגות הצדיקים ומהתגלות תביון משיחית, כנגד שתי תקלות עשו וישמעאל, המרמזות על עבודה וזה המא העגל, ועל פרוי בין נשמייות לרוחניות של המגלים, ויחזק לקום בהצות ולקונו על הרבן בית המקדש, ששם היה המקום של התמקרות הרוחניות לנשמייות, ויגלה שהתקונו הוא איכה בבחינת הוש' איה מקום כבודו.

מוצאי שבת קנ"ש – מאמר 'מעלת ספורי צדיקים'

על פי לקושי מוה"ר"ן חלק א' סימן מ"ה, ויגלה ויבאר ענין ספורי צדיקים, והרשימו דקדשה שמשאיר מעשיהם, ויבאר אך צדיק לספר מעשה לעבדה ולמעשה וידבר מעלת הצדיקים ויום הסתלקותם, ויספר אודות ר' נחמן מוולז'ינער, ויחזק לחיות את החיים במקדשה ובדבקות על פי ההתעוררות של רש"י ו"ע

ליל שבת פרשת דברים ה'תשמ"ט

מאמר

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל

בליל שבת קדש בסעודה ראשונה דבר מוהר"א ש"נ"י דבורים נוראים
ונפלאים מאד מאד על פי דברי רבנו ז"ל בלקומי מוהר"ן חלק א' סימן י"ב
המדבר ממה שהלומדים חולקים על הצדיקים עין שם.

טעם שהלומדים חולקים על הצדיקים

פתח ואמר מוהר"א ש"נ"י, רבנו ז"ל אומר (מוהר"א ש"נ"י חזר בקצור על
תמצית דברי רבנו ז"ל בתורה זאת): 'בי הנה מה שאנו רואים שעל פי רב
הלומדים חולקים על הצדיקים ודוברים על הצדיק עתק בגאון
ובזו, וחו מכון גדול מאת השם יתברך, כי יש בחינת יעקב, ולבו,
יעקב הוא הצדיק המחדש חדושין דאורייתא ולומד תורתו לשמה,
וטובו גנוז ושומר וצפון לעתיד, כמו שאמרו חכמינו הקדושים,

למחר לקבל שְׁכָרָם (ערוכין כ"ב), ועל שם שִׁשְׁכָרוֹ לְבִסוּף, על שם זה נקרא יַעֲקֹב, בְּחִינַת עָקֵב וְסוּף, שְׁכָרוֹ לְבִסוּף, וְלָבוֹ, הוא תלמיד חכם שר יְהוּדִי, שְׁתוּרְתוֹ הוא לְחֵתִיחַר וְלִקְנִיטָר, ותלמיד חכם בְּזַח נבילה טוֹבָה חִימְנוֹ (מדרש רבא ונקרא א) וכו', וּבְשִׁאָדָם לֹאֲמַד בְּקִנְיָא וּבְטַהֲרָה אֵיזָה דִּין וּפְסָק שְׁחָדַשׁ אֵיזָה תַנְא או צדיק אחר, על ידי זה נעשה בְּחִינַת נְשִׁיקוֹן בְּחִינַת הַתְּדַבְּקוּת רַחֲמָא בְּרוּחָא, פי בְּשִׁמְכִינְסִין הַלְמוּד וְחֵחֲדוּשׁ בְּתוֹדַת הַפָּה, נִמְצָא שְׁמַדְבְּקוֹן רַחֲמָא הַצְדִּיק שְׁחָדַשׁ זֶה הַחֲדוּשׁ, עִם הַדְּבַר שֶׁל הַלְמוּד זֶה הַחֲדוּשׁ עִבְשׁוֹ, וְזֹאת הַתְּדַבְּקוּת רַחֲמָא בְּרוּחָא נִקְרָא נְשִׁיקוֹן, נִמְצָא בְּשִׁלְמוֹדִין אֵיזָה הִלְכָה שְׁחָדַשׁ הַתַּנְאִים עַל יְדֵי זֶה נִתְדַבֵּק רַחֲמָא בְּרוּחָא הַלְמוּד וְדוּמָה כְּאֵלֹו נִשְׁק אֶת עֲצָמוֹ עִם הַתַּנְא, אָבֵל תִּלְמוּד חָכָם שֶׁר יְהוּדִי בְּשִׁלְמוּד גְּמָרָא או פֶּסֶק דִּין עָלְיוֹ בְּתִיב (משלי כ"ו) נִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוּנָא, פִּי הַתַּנְא אֵינֹו יָכוֹל לְסַבֵּל רַחֲמָא שֶׁל תִּלְמוּדֵי חֲכָמִים שֶׁר יְהוּדָאִין, פִּי מִי יָכוֹל לְסַבֵּל לְנִשְׁק אֶת עֲצָמוֹ עִם נְבִלָה, כֵּל שֶׁפֶן שֶׁנְבִלָה טוֹבָה חִימְנוֹ, וְאֵפֶלֶו צְדִיקוֹם שְׁכָבֵר הִלְכוֹ לְעוֹלָמָם בְּשִׁאָנוֹ לֹאֲמַדִּים תּוֹרֹתֵיהֶם עַל יְדֵי זֶה נִתְדַבֵּק רַחֲמָא בְּרוּחָנוֹ כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוֹ הַקְדוּשִׁים (בְּמֹת צ"ו) שְׁפַתְתִּיהֶם דוֹבְבוֹת בְּקָבֵר וְזֶה עַל יְדֵי בְּחִינַת נְשִׁיקָה; עֵינֵי שֶׁם כֵּל זֶה בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל.

ענין למוד התורה באשר בעל השמועה עומד בנגדו והסביר מותרא"ש נ"י, כי הנה עקר שלמות למוד התורה הקדושה הוא שיזכה האדם ללמוד בהיותו ודבקות פזאת עד שיראה את בעל השמועה עומד בנגדו ממש, דהינו שיזכה ללמוד ביחד עם כל הצדיקים ממש. ולמשל, שבשעה שלומד חמש ילמוד אותה בדבקות פזאת, עד שיהיה נדמה לו כאלו שומע את התורה מפי משה רבנו, עליו השלום בעצמו. וכן בשעה שקורא "וידבר ה' אל משה לאמר" וכו', יהיה נדמה לו כאלו שומע עכשו התורה מפי הגבורה ממש, וכן בשקורא בנביא ובגמרא ובמדרשים ובזהר הקדוש וכו' וכו' – יהיה בעיניו כאלו לומד ביחד עם הנביאים ועם התנאים והאמוראים, ויהיה אצלו הלמוד למוד של תורת חיים ממש.

מעלת הזוכה ללמוד כך – שאינו יכול להתפרד מהצדיקים והנה מי שזוכה ללמוד באופן כזה, אזי כבר אי אפשר לו לדבר על הצדיקים עתק בנאותה וכוז, כי הלא לומד התורה הקדושה עמהם ממש, ומרגיש נעימות עצומה מתודת דברי התורה הקדושה, ואז מתחיל גם להבין קצת את עצם מעלת הצדיקים האלה וגדל דבקותם בו יתברך.

גנות הלומד שמפריד את התורה מנותן התורה הקדושה
 אבל בשאדם לומד בדרך למדנות וחכמה בעלמא, ומפריד את למוד
 התורה הקדושה מהנותן התורה דהינו מהשם יתברך, וגם שוכח
 לגמרי את מסירת התורה הקדושה מדור דור, בבחינת (אבות פ' א)
 משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכו', אזי
 מתחילות להכנס בו מחשבות של ישות וגאות, ונדמה לו כאלו
 התורה נובעת לו מעצמו, וכל למודו הוא להתייחר ולקנטר, וממילא
 זה מביא אותו אחר כך לדבר על הצדיקים בגאווה ובוז, כי נדמה לו
 שהתורה הקדושה היא סתם חכמה בעלמא וכאלו הוא בעצמו מבין
 ומשכיל בה לבדו, ואינו צריך להתחבר ולהתייחד עם הצדיקים
 שבדורות הקודמים שגלו לנו את כל דברי התורה הקדושה, ומזה
 בא שהוא יכול להתייחר ולהתגדל לדבר סרה על אלו הצדיקים
 ולחשב שיש לו דעה אחרת ממה שקבעו הצדיקים בתוך ספריהם
 הקדושים, כי הפריד את התורה הקדושה מנותן התורה, שהוא
 השם יתברך, כפיכחול, ולומד את זה בחכמה בעלמא.

עבודת הנשיקון:

ולכן עקר עבודת האדם בלמוד התורה הקדושה צריך להיות, לקשר
 וליחד את עצמו בלמודו, אל הצדיקים הקדושים האלו שגלו את

דברי התורה הקדושה שלומד, ואזי יהיה נעשה בחינת נשיקין וכו' שהוא ממש מחבק ומנשק עצמו עם התנא, ונעשה מזה יחוד גדול בשמום, אשרי לו ואשרי חלקו.

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך

ואמר רבנו ז"ל – ואם יקשה לך, אם התנא היה צדיק גמור, איך בא זה שאמר תורתו שיכול לסבל שני משמעות, משמעות טוב דחינו צדיקים ולכו בם, ומשמעות להפך דחינו ופושעים ופגשלו בם, אבל דע שהתנא היה צדיק גמור ותורתו זכה בלי פסלת, ומה שגראה בה משמעות ערמוניות, זה פי כל העולם מקבלים פרנסתם משמאלה, כמו שכתוב (משלי ג) משמאלה עשר וכבוד, בשביל זה נפל התנא בשעת אמירת תורתו לאיזה שגיאה דקה כחוט השערה בחינת שמאלה, כדי שעל ידי זה בחינת שמאלה יקבל שפע ופרנסתו לעולם ולהמשיך להם עשר וכבוד, כמו שכתוב משמאלה עשר וכבוד, אבל מצד התנא אין נפתל ועקש, ועל זה צריך הלמדן לידע קדם הלמוד שפשעה שיושב ללמוד הצדיק שפגז עזר צית לקליה, כמו שכתוב (שיר השירים ח) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך (וכמוכא בזהר לך דף צ"ב), עיין שם כל זה בדברי רבנו ז"ל.

השפע הרוחני והזו שמוקבלים על ידי למוד התורה הקדושה והסביר מוה"רא"ש ז"ל, כי הנה בתורה הקדושה יש שני מיני השפעות - שפע רוחני ושפע גשמי, וכמו שכתוב (משלי א): "ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד", שמי שזוכה להתדבק באור התורה - עיניו נפתחות באור אלקותו יתברך המאיר בכל הארץ, וזה נקרא אריכות ימים ושנים באמת, כי העקר הוא שזוכה האדם למלאות ימיו ושנותיו בהשגות אלקותו יתברך ולהתקרב אליו יתברך יותר ויותר בכל יום ויום, והזו "ארך ימים בימינה".

הלמדן שאינו פשוט נמשך רק לבחינת שמאלה של התורה הקדושה אבל יש גם "בשמאלה עשר וכבוד", כי בשאדם זוכה להתדבק בדברי התורה הקדושה באמת, אזי מפילא נשפע עליו שפע גדול מן השמים, ויש לו פרנסה וכל הצטרכותו ולא חסר לו שום דבר כלל. והנה הלמדן שלומד תורתו להתיהר ולקנטר, מחמת שאין רצונו להתדבק באור התורה הקדושה באמת, לכן הוא רואה רק את הצד השמאלי, הינו את השפע הגשמי שבא מן התורה, שהוא בחינת "בשמאלה עשר וכבוד", ומחמת זה הוא מחפש ומבקש כל מיני עשירות וכבוד מבני אדם בשביל למודו, ולא עוד אלא שהוא אומר שגם התנא שאמר התורה, היה גם כן עקר פונתו בשביל

עֲשֶׂר וְכַבּוּד, וּמִזֶּה בָּא שֶׁהוּא מֵתְחִיל לְדַבֵּר עָלָיו עֵתָק בְּגִיאָה וּבוּז, וּמִזֶּלֶל בְּעֵצָם קִדְשָׁתוֹ, וּבְאֵמֶת כָּל אֱלוֹ הַפְּנִיּוֹת וְהַמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת נִכְנָסוֹת בּוֹ מִחֻמַּת שְׁעֵשֶׂה פְרוּד בֵּין הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְבֵין נוֹתַן הַתּוֹרָה בְּנ"ל.

יִרְאֶה לְפָנַי עֵינָיו תּוֹרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי

וְעַל כֵּן עָקַר עֲבוֹדַת הָאָדָם תָּמִיד צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְמִצְוָה אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה, וְלִחְפֹּשׂ וְלִבְקֹשׁ אִיךְ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְגַלֶּה לָנוּ שֶׁבְכָל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה גָּנוּז אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַכְּף וּמִיד שִׁזְזָה הָאָדָם לְלַמֵּד בְּאֵפֶן כָּזֶה אֲזִי יִרְאֶה לְפָנַי עֵינָיו תּוֹרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, וְכֵן עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרִי, כִּי יוֹכֵחַ לְרֵאוֹת אִיךְ שֶׁבְכָל פְּרָט וּפְרָט שֶׁכָּזֶה הָעוֹלָם גָּנוּזִים דִּינִים וְהִלְכוֹת, וְאִין שׁוֹם דְּבַר הַפֶּקֶר כָּלֵל, וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁזְזָה לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּאֵפֶן כָּזֶה, כִּי יוֹכֵחַ לְהַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּכָל יְמֵי חַיָּוִי, וְיִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיִתְעַנֵּג עַל נַעַם זֵיו הַשְּׂכִינָה מִפְּשֵׁי, אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ.

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּתוֹכְחָתוֹ הַזֶּהִיר שִׁיחִיה בְּעַל הַשְּׂמוּעָה, מֹשֶׁה, לְנִגְדָם תָּמִיד וְקִשָּׁר מוֹהֲרָא"ש נ"י אֶת כָּל הָעֲנָיִן לְפָרְשַׁת הַשְּׂבוּעַ בְּקִשָּׁר נוֹרָא וּנְפֵלָא מְאֹד, כִּי הִנֵּה כְּתִיב (דְּבָרִים א, א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה

אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן
ובין תפל ולכן וחרויות ודי זחב, הינו שמשה רבנו הוכיח את עם
ישראל לפני הסתלקותו, שישתדלו שיהיה תמיד למוז תורתם באפן
הנ"ל להתדבק תמיד בנותן התורה, ויהיו הדבורים שדבר עמדם כל
ימי חייו חיים וקמים לפני עיניהם תמיד, עד שיהיה נדמה להם
כאלו משה רבנו חי עמדם לעולם, ועל שם זה חזר משה רבנו
לפניהם את כל דברי התורה הקדושה לפני הסתלקותו, הינו כדי
להכניס היטב בזכרונם ענין הנ"ל שיהיה כאלו בעל השמועה עומד
לפני עיניהם תמיד, בבחינת (מלאכי ג, כב): "זכרו תורת משה עבדי".

בפסוק ראשון של פרשתנו מרמז ענין התשובה ונלוי אלקות

ונהו אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, א'לה' ראשי
תבות: ח'שיבנו א'בינו ל'תורתך, הינו שיהיה עקר התשובה שלנו
על ידי התורה הקדושה, שנזכה למצא אלקותו יתברך מתוך כל
דברי התורה.

וגם א'לה' ראשי תבות ח'נסתרות ל'הנ"ה א'לקינו, הינו שנזכה
למצא אלקותו יתברך המסתר ונגנו בתוך כל פ'רטי הבריא.

'דברים הרבה' – הינו דבורים הרבה

'הדברים' – רמזו למה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ק ו): "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה" – 'דברים הרבה' דיקא, כי על ידי שלומדים תורה לשמה באפן הנ"ל, להתדבק בנותן התורה ובצדיקים שמסרו לנו את התורה מדור דור, על ידי זה האדם זוכה לדברים הרבה, דהינו לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, וגם נפתח פיו בדבורים קדושים להתפלל להשם יתברך על כל דבר, כי על ידי התורה הקדושה מאירות עיניו באור האמונה הקדושה, וכבר זוכה לראות אלקותו יתברך מכל דבר, ועל ידי זה ממילא נפתח פיו לבקש מהשם יתברך כל מה שהוא צריך ברוחניות ובגשמיות, כי למוד תורה לשמה קובע בלב האדם התגלות אלקותו יתברך, וכבר יש לו דבורים אחרים לגמרי, הן דבורי תפלה להתפלל להשם יתברך, והן דבורי אמונה ויראת שמים לדבר עם כל מפיריו ומידעיו, וזהו 'דברים הרבה' – הינו דבורים הרבה, כי יש לו דבורים אחרים לגמרי.

תקון הטא העגל הוא תקון התורה שלא לשמה

וזהו מה שהוכיח אותם משה רבנו על מעשה העגל ועל הטא המרוגלים (וכדאי"ת שם בפרוש רש"י), כי עקר הטא העגל היה בבחינת

הפגם והטא הנ"ל, שלא קבלו את דברי התורה הקדושה בראוי ולא עסקו בה לשמה באפן האמור - לדמות לעצמם כאלו בעל השמועה עומד לפניהם, ולכן תכף ימיד שנדמה להם שנסתלק משה רבנו עליו השלום אמרו, (שמות לב): "כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו", הינו שהפרידו התורה הקדושה מנותן התורה וזמן הצדיק שמסר לנו התורה הקדושה שהוא משה רבנו, עליו השלום, ושכחו לגמרי שמשה רבנו חי בתוך התורה הקדושה, ואינו יכול להסתלק מביניהם כלל, ולכן כשעשו את העגל נענשו שנשתברו הלוחות, כי הראו להם שהגיע עקר הפגם שלהם היה לדברי התורה הקדושה, שלא קבלו אותה בראוי, ולכן עכשו הוכיח אותם משה רבנו בבחינת אלה הדברים אשר דבר משה וכו', הינו שמכאן ולהבא ילמדו תורה לשמה, וישוּבו אליו יתברך על ידי התורה, בבחינת הישיבנו אבינו ל'תורתך' (שהוא ראשי תבות א"י' ב"ל), שמתוך למוד פנה יזכו לדברים הרבה ברוחניות ובגשמיות ויזכו לתקן את הכל, והבין.

פגם המרגלים היה שנקרו את קדשת התורה מגשמיות העולם

וכן הוכיח אותם אז על פגם הטא המרגלים, כי עקר פגם זה היה שהפרידו בין רוחניות לגשמיות, ולא מצאו את אלקותו יתברך

המסתתר בתודת כל פרט ופרט של הבריאה, ועל בן לא רצו לבנם לארץ ישראל, כי במדבר היתה להם הנהגה נסית, שאכלו מן ושתו מי באר והיו מסבבים בענני הכבוד, והיו חיים רוחניים לגמרי, אבל חבינו שפשׁינבנסו לארץ ישראל יצטרכו כבר לחרש ולזרע ולעסק בעסקי העולם וכו' ואזי כבר לא יהיו יכולים להיות דבוקים בו ותברך פראוי, אבל באמת כל המחשבות האלו נמשכות מהם בלמוד התורה הקדושה, בבחינת פגם הלבדנים הנ"ל שחולקים על הצדיקים ועושים פרוד בין הרוחניות והגשמיות שיש בתורה, הינו בין ה"ארץ ימים בימינה" ובין ה"בשמאלה עשר וכבוד", כי הלא התורה הקדושה מגלה לנו איך שאין שום מציאות בלעדו ותברך בלל, וגם בתודת כל תקף הגשמיות יש תורה והלכות, עד שפצינו שקבעו חכמינו הקדושים הלכות שלמות גם על תכלית הארציות והחמריות כמו בענני צואה ומי רגלים וכו' שיש הלכות שלמות אם מתר לקרא קריאת שמע פנגדם, ואימתי הם מתפטלים וכו' (עין מסכת ברכות ובשלקו ערוך ארץ חיים), הרי שאפלו בתכלית הגשמיות והלכלוך מפש יש תורה שלמה והלכות גמורות, ואין שום מציאות בלעדו ותברך בלל, ולכן הוכיח אותם משה רבנו על פגם המא המרגלים, כי עקר התקון של זה יהיה בחינת אלה הדברים הנ"ל, הינו שיתחילו ללמד תורה באפן אחר לגמרי, שזהו עם התדבקות

בנותן התורה, כי על ידי החפוש והבקוש של אלקותו יתברך המסתתר בתוך התורה (בכנינת הנסתרות לה' אלקינו ראשי תבות אלה) כנ"ל, על ידי זה יזכו לתקן את שני הפגמים הנ"ל, ויזכו לתקון אמתו ונצחיו.

מעשה נורא מאד מהפעל שם טוב בענין השגחה הפרטית וספר מוהר"א ש"נ"י (לענין מה שהזכיר שאפלו בתוך תכלית השגחות והארציות יש תורה), שפעם דבר הפעל שם טוב הקדוש ז"ל עם תלמידיו שיחה נפלאה בענין התגלות האמונה הקדושה, וענה ואמר להם, תדעו שאפלו במקום שהבהמה מטילה שם גללים, גם בזה יש השגחה עליונה – למה הטילה דיקא במקום הזה... והיה שם תלמיד אחד שחידד לעצמו קצת, ותמה, איך אפשר שגם על דבר מגשם בזה תהיה השגחתו יתברך, ופעם הלך התלמיד הזה באמצע החורף על איזה הר גבוה למבל שם במקנה, והיה כל החר מכסה עם קרח, ופתאום החליק התלמיד על הקרח והתחיל להתגלגל מן החר, ובאמצע גלגולו תפס עם ידו על איזה דבר קשה שהיה שם בשפוע החר ואחז בה ועל ידי זה הציל את נפשו, וכשהביט ראה שהדבר הזה שהחזיק בו היה גלל שהטילה איזו בהמה שם ונקפא ונעשה קרח ועל ידי זה הציל את חייו, ואז הבין למפרע את רוח קדשו של

רבו הפעל שם טוב הקדוש ז"ל שאפלו המקום שתבהמה צריכה להטיל גללים גם זה משנה בהשגחתו יתברך, ואין שום דבר הפקר בלל.

הפריש הנפלא של הכלי יקר: פארן ותפל - הטא העגל וחסא המרגלים וחרו וקשר מוהרא"ש נ"י את כל הענין לענינא דיומא, ענינא דבין המצרים ושבת הזון בקשר עליון וחק מאד, כי הנה איתא בפרוש ה"כלי יקר" על תבות בין פארן ובין תפל, שבפל הלשון, פעמים "בין", מרמוז על בין המצרים, הינו על הג' שבועות שבין י"ז בתמוז ובין ט' באב, כי תפל מרמוז על פגם הטא העגל, כי העבודה זרה נקראת 'תפלות', ופגם זה גרם השתברות הלוחות שארע בי"ז בתמוז, ומפגם הטא זה נשתלשלו אחר כך כל שאר הפגמים שבפעולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק (שמות לב): "וביום פקדי ופקדתי" - שאין פרעניות באה על ישראל שאין בה מפגם הטא העגל. וזה גרם סוף כל סוף שיהרב בית המקדש וילכו ישראל בגלות, וכן פארן מרמוז על פגם הטא המרגלים (וכמוכא בפרוש רש"י), כי שלחו את המרגלים ממדבר פארן, מה שעל פגם זה אמרו חכמינו הקדושים (תענית כט ע"א) שבשעה שפכו בלילה ההוא, אמר

להם הקדוש ברוך הוא, אתם בכיתם בכיה של הנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות, שנה הנה ליל תשעה באב.

שני החטאים הנ"ל הם פגם בהתקשרות של הגשמיים לרוחניות

והנה על פי הדברים הנ"ל מאירים דברי ה"כלי יקר" מאוד, כי הזכית אותם משה רבנו דיקא על שני הפגמים הנ"ל, כי הם היו העקרים שגרמו את הרבן הבית וגלותם של ישראל, כי על ידי שעשו את העגל ופגמו בלמוד התורה הקדושה לשמה, על ידי זה נשתפרו הלוחות ונסתלק מעליהם עצם אור התורה הקדושה, וכן על ידי פגם הטא המרגלים פגמו בקדשת ארץ ישראל, שישם מקשרים רוחניות בגשמיים ועל ידי זה גרמו לעצמם בכיה לדורות, שהוא בכיה של תשעה באב שבו נחרב הבית המקדש.

התגלות הסוד של קשור בין גשמיים לרוחניות הנה בבית המקדש

כי דיקא בבית המקדש נתגלה כל ענין הקשור בין רוחניות לגשמיים וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן סימן ט) בסוד ה"דריידיל", שבבית המקדש יש נתגלה ביותר איך שרוחניות וגשמיים מקשרות יחד, כי היו לוקחים הבהמות והעופות שהם תכלית הבהמיות והארציות, ומעלים אותם לריח ניהוח לה' נמצא

שמוצג שמיות נעשה רוחניות, וכן חוזרים וממשיכים כל מיני השפעות טובות מלמעלה על ידי כל העבודות הקדושות שעשו במקדש ובבבליו, נמצא שפרוחניות נעשה גשמיות (שכל זה הוא סוד ה"דריידיל" שהוזר ומתנגלגל לכל צד, עיני שם בשיחה הנ"ל).

על ידי למוד עם בעל השמועה וגלוי אלקות מתקנים את בין המצרים ולכן רמוז להם משה רבנו, עליו השלום, שעל ידי אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל הינו על ידי שיזכרו תמיד את הדברים האלה שדבר משה רבנו, עליו השלום, בעצמו לכל ישראל ויהיה בעל השמועה תמיד עומד לנגדם בכל למודי התורה הקדושה, וגם תמיד יחפשו ויבקשו את אלקותו יתברך המסתתר בתוך התורה, על ידי זה סוף כל סוף יזכו לתקן את מה שנעשה בין פארן ובין תפל הינו בין המצרים, בין י"ז בתמוז ובין תשעה באב, שהם בחינת ב' הפגמים הנ"ל, ועל ידי זה יזכו סוף כל סוף לגאולה שלמה ואמתית.

ישעיה הנביא הוכיחם בחזון ישעיהו בתוכחת משה על הפרוד הנ"ל ונהו ענין 'שבת חזון', כי קוראים אז הפמרת חזון ישעיהו וגו', כי גם ישעיה הנביא הוכיח אותם באפן הנ"ל על פירדתם מן התורה הקדושה ומן הצדיקים האמתיים, ואיך שנה יגרם להם הרבן בית

המקדש ושאר כל הצרות, ולכן התחיל נבואתו (ישעיה א): שמועו שמים והאזיני ארץ כי ה' דבר, הינו שיהיה עקר עבודתם לקשר שמים וארץ גם יחד, ולדעת כי השם דבר, הינו שדבורו יתברך גנוז בתוך התורה הקדושה, וגם אפילו בתוך גשמייות הארץ יכולים למצוא את אלקותו יתברך.

חלוק שבין משה רבנו לישעיה הנביא

ונהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא פרשת האזינו סימן ג) שמושה רבנו וישעיה הנביא התנבאו שניהם בסגנון אחד, כי גם משה רבנו אמר (דברים לב): "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי", בחינת קשור שמים וארץ כנ"ל. ועל זה אמר רבי עקיבא (שם במדרש): ביון שאמר משה את התורה, בשמים היה, והיה מדבר עם השמים באדם שמדבר עם חברו, שאמר "האזינו השמים", וראה את הארץ רחוקה מפניו ואמר "ותשמע הארץ", אבל ישעיה שהיה בארץ, וראה שמים רחוקים מפניו, התחיל לומר "שמעו שמים" ואחר כך "האזיני ארץ" שהיתה קרובה אליו, עין שם. אבל שניהם התנבאו על הפרוד שבין הארץ לשמים, ודברו על אודות החבור הנצרך בין שתי הפחינות הנ"ל, רק היו חלוקים בסדר השגתם.

השגת משה שהיה קרוב לשמים – שעל כל אדם לילך יותר ויותר
 כי כל נביא ונביא מתנבא כפי שרשו ודבקותו באור הנבואה,
 ומשה רבנו, עליו השלום, זכה להתגלות של אספקלריא המאירה,
 והשגתו הייתה בבחינת השגת דרי מעלה, השגות איה מקום כבודו
 (לקיטת מותרין חלק ב' סימן ז'), וידע שכל מה שאדם רק זוכה להשיג
 בהשגות אלקותו יתברך עדין לא התחיל להשיג כלה, רק עליו לילך
 בכל פעם יותר ויותר, ולכן אצלו נאמר (שמות לג, כ): "כי לא יראני
 האדם וחי", כי הבין שאי אפשר כלה להשיג את אורו יתברך האין
 סוף בתכלית השלמות, ולכן אמר האזינו השמים ואדברה, כי לשון
 האזנה הוא מקרוב, כי משה רבנו היה יותר קרוב לשמים, והבין
 שכל עקר עבודתו צריך להיות לילך למעלה למעלה מדרגא לדרגא,
 ומשם גלה לעם ישראל, שגם ותשמע הארץ אמרי פי, שצריך
 להיות עבודת האדם לשמוע גם בתקף הגשמיית והארציות את
 אמרי פיו, שהם דבורי הצדיקי אמת שבכל דור ודור שמתגלים
 בתוך התורה הקדושה, כי על ידי שיתפשו ויבקשו את הצדיקים
 בתוך התורה וילמדו התורה כאלו פעל השמועה עומד לפניכם, על
 ידי זה יזכו לתקן כל הפגמים הנ"ל ולהתדבק בו יתברך באמת.

נבואת ישעיה היתה בבחינת השגת דרי מטה

אבל ישעיה הנביא אמר לפי בחינתו, שמעו שמים והאזיני ארץ, הינו לשון האזנה אצל הארץ, כי היה יותר קרוב לארץ, פי אצלו נאמרה התגלות הנבואה בבחינת (ישעיה ו): "ואראה את ה'", הינו השגת דרי מטה, שהיא השגת מלא כל הארץ כבודו, שמגלים לכל אחד ואחד אפלו לירודים והפחותים ביותר, שגם אצלם שרוי כבודו יתברך, כי עם אלו שעדין רחוקים מהשגות אלקותו יתברך צריכים ללמד למודים של התחזקות, שיראו למצא את אלקותו יתברך במקום שהם, יהיו באיזה מקום שיהיו, פי מלא כל הארץ כבודו, ולכן אמר והאזיני ארץ, הינו האזנה מקרוב, שגם אלו שהם בתוך הארציות יכולים להאזין ולהקשיב ולמצא את כבודו יתברך, אבל בין משה רבנו ובין ישעיה הנביא גלו שעקר התכלית הוא לקשר שמים וארץ ביחד, ועל ידי זה יזכו לתקן פגם הטא העגל והטא המרגלים הנ"ל, ולבסוף יזכו לראות בבנין בית המקדש ובקיומו לעד ולנצח נצחים.

בחדש תמוז מתקנים את חוש הראיה

והנה מובא בספר יצירה, שחדש תמוז מכון פנגד חוש הראיה, וחדש אב פנגד חוש השמיעה, ועתה על פי ההקדמות הנפלאות

הנ"ל, מוכן כל הענין מאד, כי הנה בחדש תמוז היה פגם הטא העגל, והיה עקר הפגם באור העינים, כי בשלא ראו את משה רבנו כמו עיניהם הלכו ועשו את העגל, ובאמת היו צריכים לראות את משה רבנו תמיד על ידי התגלות תורתו, וזו היתה עבודת משה רבנו כל ימי חייו להכניס בעם ישראל השגות אלקותו ותברך בהתגלות נוראה בזו עד שיהיו רואים אלקות בעיניהם ממש, בבחינת מה שנאמר במתן תורה (שמות כ): "וכל העם רואים את הקולות" – שהיו רואים את הנשמע, מה שלכל זה זוכים על ידי שלומדים את התורה הקדושה עם הצדיקים והתנאים והאמוראים ביחד, כי אז רואים את הצדיק לפני עיניו ממש בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי שבת פ"ק א' הלכה ב') שצריך האדם לציר את פעל השמועה לפניו בשעת למודו, בעל השמועה דיקא, הינו שתהיה התגלות התורה הקדושה שהיא מסורה בשמועה איש מפי איש, בבחינת ראייה ממש, עד שיהיה הצדיק עומד לפני עיניו ממש, וזהו מה שמצינו תמיד בספרי הזוהר שפדבר פתוח מגלוי אלקותו ותברך הלשון "תא חזי", הינו בא וראה בראית העינים ממש את אלקותו ותברך המתגלה בתוך התורה, ולכן עקר תקון זה צריך להיות בחדש תמוז המוכן כנגד אור העינים, הינו לחזר ולראות אלקותו ותברך ואור הצדיקים בתוך התורה הקדושה.

תקנו חדש אב - לשמוע אלקותו ותברך גם מתוך כל גשמיית הבריאה ומצד שני חדש אב מכון כנגד השמיעה, כי היו צריכים אז בחדש אב להכנס לארץ ישראל ולראות אלקותו ותברך גם מתוך כל הגשמיית, אבל בשחמאו בחטא המרגלים ועשו פרוד בין רוחניות לגשמיית, אז פגמו מאד בחוש השמיעה, כי עקר חוש השמיעה נאמר על דבר הנסתר מן האדם, שהוא צריך להפזר און ולהקשיב היטב לכל מה שנגזר ונסתר שם, וזוהי בחינת הלשון "תא שמע" שמצינו בכלליות תורה שבעל פה שהיא הגמרא, כי אף על פי שמפוזר אין רואים את עצם גלוי האלקות שיש בתוך כל פרט ופרט של הגמרא, כגון בהמחליף פרה בחמור, ובחופר בור ברשות הרבים וכו' וכו', אבל בשאדם מטה און קשבת לדברי התורה הקדושה, ומבקש ומחפש אלקותו ותברך מתוך כל מה שהוא לומד, אזי שומע רמזים נפלאים מכל הלכה והלכה וכל למודו הוא באפן אחר לגמרי, ולכן דיקא בחדש אב המכון כנגד חוש השמיעה, צריכים לתקן פגם חטא המרגלים שהיה בחינה של פגם השמיעה, ואנחנו צריכים להתניע ולטרוח על זה הרבה לשמוע אלקותו ותברך גם מתוך כל גשמיית הבריאה.

תקוה חדשי תמוז ואב – להאיר את שתי עינינו באור אלקותו יתברך והנה בכתבי האריז"ל מובא, שהדשי תמוז ואב מכונים כנגד שתי העינים – עין ימין ועין שמאל, בבחינת מה שנאמר אצל הרבן בית המקדש (איכה א): "עיני עיני ירדה מים", הינו שתי עינים, וגם זה מובן על פי כל הנ"ל, כי בודאי עקר התכלית הוא שסוף כל סוף נזכה לראות את הנשמע ממש, בבחינת ההתגלות של מתן תורה שנאמר שם: "וכל העם רואים את הקולות" פנ"ל, כי זו היתה עבודת משה רבנו כל ימי חייו להכניס השגה זאת בעם ישראל, ורק אחר שירדו מבודגתם, היו צריכים לעבד לכל הפחות לשמע הרמזים והאלקות שיש בתוך כל הבריאה, אבל בודאי עקר בסופנו ותשוקתנו צריכים להיות שנזכה לחזר לכל האורות הנפלאים האלו שנזגלו לנו על ידי משה רבנו עליו השלום במתן תורה, ונזכה להאיר את שתי עינינו באור אלקותו יתברך, שזה מה שנאמר על זמן הנאילה (ישעיה נב): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", הינו עם ראית ב' העינים, ונזכה תמיד להסתפל על אור אלקותו יתברך ולהתדבק בו יתברך באמת. והשם יתברך יזכנו שיתהפכו לנו הימים האלו לימי ששון ושמחה ונזכה לראות בכיאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשינו במהרה בימינו, אמן ואמן.

בְּקֶר שְׁפַת פְּרָשַׁת דְּבָרִים ה'תשמ"ט

מאמר

ודי זהב - בְּשָׂבִיל כֶּסֶף וְזָהָב שְׁהַשְׁפַּעַת לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל

בְּשַׁבַּת קָדֵשׁ בְּבִקְר בְּקִירוּשָׁא רַבָּא דְבַר מוֹהֲרָא"ש נ"י דְּבוּרִים נוֹרָאִים
וְנִפְלְאוֹת מְאֹד בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל רַבְנֵנוּ ז"ל בְּמַעֲשֵׂה מִבְּעַל תְּפִלָּה מַעֲשֵׂה
י"ב דף של"ד ע"ג שם.

פְּתַח דְּלֹא פְתוּחָה לַעֲנִיָּא פְתוּחָה לְאַסְיָא

פְּתַח וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש נ"י, רַבְנֵנוּ ז"ל מְמַשִּׁיף לְסַפְרָא: "וְהַעֲמִידוּ
שׁוֹמְרִים בְּרַחוּק מִן הַהָר בְּדֵי שְׁלֹא יִתְקַרֵּב לָהֶם זָר, וְהֵם הָיוּ יוֹשְׁבֵי
שָׁם עַל הַהָרִים וְחָיו מִתְנַהֲגִים בְּמִנְהַג הַצ"ל" – כִּי אֵלּוּ בְּנֵי הָאָדָם
שׁוֹנְתֵפְסִים בְּתַאֲוָה זֹו שֶׁל כּוֹמוֹן וְעִשִׂירוֹת, הֵם מִתְנַהֲגִים בְּמִנְהַגִּים
זָרִים וּמְשֻׁנָּים מְאֹד, וּמַעֲמִידִים שׁוֹמְרִים סְבִיבוֹתֵיהֶם בְּדֵי שְׁלֹא יִתְקַרֵּב
זָר אֲלֵיהֶם, כִּי רוֹצִים לְהִיּוֹת פְּרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים מִשְׂאָר הַקְּמוּן עִם,
וּמְבַל שְׁכֵן שֶׁהֵם מְקַפִּידִים שְׁלֹא יִתְקַרֵּב שׁוֹם עֲנִי אֲצֵלָם, כִּי אֵינן זֶה

לפי כבודם כָּלָּל, וכמו שאנחנו רואים בחוש שהעשירים הגדולים מעמידים שומרים ומזכירים סביבותיהם שלא יתקרבו בני אדם אליהם, וכאשר איזה עני בא ושואל את המזכיר או המזכירה אם הבעל הבית נמצא? אזי עונים להם בשקר מחלט: שאינו נמצא! והעני הולך משם בפחי נפש, וזה פגם עצום ונורא מאד, כי אסור להשיב שום בן אדם ריקם מן הדלת, רק תן לו אפלו סך מעט או תפיים אותו בדברים אבל אל תשלח אותו ריקם, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה ט' סימן י"א) פתחא דלא פתוחה לעניא פתוחה לאסיא, הינו לרופא, כי כל הפסג הולך אחר כך לשלם בשביל רופאים ה' ישמרנו.

בשורדים אחר העשירים זה ממש כמו עבודה זרה

"והיו להם אלהות רבים והינו לפי הממון בני"ל" – כי זוהי פחינת מה שנאמר אצל חטא העגל (שמות לב): "אלה אלהיך ישראל", ואמרו על זה חכמינו הקדושים (מוכא שם בפרוש רש"י) מלמד שאלהות הרבה אוו להם, כי חטא העגל היה גם כלול מפגם תאות ממון, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ב) על הפסוק (דברים א') מפרשת השבוע) ודי זהב, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די, הוא גרם להם שעשו את העגל, ותכף ומיד פשנתפסים

בתאונה זו של ממוזן ועשירות אזוי יש לאדם אלהות הרבה, כי כבר שועה אחרי כל העשירים והגבירים תופסי הממוזן, ושוכח מאהדותו יתברך שהוא יתברך יחיד ואין יחידות כמוהו בשום פנים, והוא לבדו אלקינו היה הנה ויהיה.

אין שיעור לטעות של העשירות המעוררת

"וימאחר שהיה העקר אצלם הממוזן עד שעל ידי הממוזן הרבה היו נעשים אלוה, על כן היה להם חשש מרציחה וגזלה כי כל אחר יהיה רוצח וגזלן כדי שיהיה נעשה אלוה על ידי הממוזן שיגזל – ולא תפסו כלל את עצם טפשותם וכסילותם שאיך אפשר להיות אלוה על ידי רציחה וגזלה, הלא הן רק תחבולות וערמומיות של בני אדם, ואיך יהיה נקרא אלוה בשרצח וגזל את אחרים! אבל בשנכנסים במבוכה זאת של תאונת ממוזן, אין כבר שיעור וקצבה לטעיות ולמבוכות שאפשר לתעות ולטעות בהם, וכבר אין בהם שום שכל וחכמה כלל.

האלוה האחר – שישמר את עצמו...

"איך אמרו שמאחר שהוא אלוה (דהיינו העשיר בעל הממוזן הוא אלוה), הוא ישמר מגזלות ורציחות" – הינו שנתישבו עצמם בדעותיהם המטעות, שאם העשיר הגדול הוא אלוה באמת, אזי הוא בעצמו

יִשְׁמַר אֶת כָּל אֲנָשָׁיו וּמִקְרָבָיו מִגְּזֵלוֹת וּרְצִיחוֹת, וְלֹא תִפְסוּ בְּלָל שֶׁהַעֲשִׂיר תְּזוּהַ בְּעַצְמוֹ קִבַּל אֶת כָּל מִמּוֹנֵוֹ עַל יְדֵי רֹב הַגְּזֵלוֹת וְהַרְצִיחוֹת שֶׁלוֹ.

תפלות שמתפללים שהעשירים יעזרו – תפלות פסולות!

"וְתִקְנֵנוּ עֲבוֹדוֹת וְקִרְבָּנוֹת שִׁיחֵיו מִקְרִיבִים וּמִתְפַּלְלִים אֶל הָאֱלֹקוֹת הַנְּ"ל" – כִּי יֵשׁ גַּם תְּפִלוֹת רְעוֹת שֶׁהָאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּפִי הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַכְּסִילוֹת שֶׁלוֹ, וְכִמוֹ שְׂרוּאִים בְּחוּשׁ אֶצֶל הָעֲנִיִּים שֶׁבָּאִים לְבַקֵּשׁ נְדוּבוֹת עַל פְּתָחֵי הָעֲשִׂירִים וְהֵם מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְלִים לַהֲשִׂים יִתְבַּרֵּךְ שִׁיתֵן לָהֶם הָעֲשִׂיר נְדֻבָה גְּדוֹלָה... מַה שֶׁבָּאֵמֶת הוּא דְמִיּוֹן גְּדוֹל, כִּי לֹא צְרִיכִים לָתֵת לַהֲשִׂים יִתְבַּרֵּךְ עֲצוֹת אֵיךְ לְהַעֲשִׂיר אֶת הָאָדָם, הָאָדָם צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ בְּדֶרֶךְ בְּלָל, שֶׁתְּמִיד יִהְיֶה לוֹ כָּל הַשְּׁפָעֶתוֹ וְהַצְטָרְכוֹתוֹ, וְאִסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹת שׁוּם יִשׁוּת וּמִצִּיאוֹת מִהַעֲשִׂיר וְהַגְּבִיר, כִּי זֶה בְּכֻלּוֹ מַה שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכוֹת ס"ג.) גִּנְבָא אַפּוּם מַחֲתֵרְתָא רַחֲמָנָא קָרִיא (גִּבּוֹב בְּשָׂבָא בַּמַּחֲתֵרֵת הוּא קוּרָא לַהֲשִׂים יִתְבַּרֵּךְ שִׁישְׁמַר אוֹתוֹ שְׁלֹא יִהְיֶה נִתְפַּס), מַה שֶׁאֵינִי עוֹד בְּסִילוֹת כְּזֹאת, שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת דְּבָר נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ שִׁיעֲזוֹר לוֹ, וְכִמוֹ כֵּן הוּא עִם הָעֲנִיִּים שֶׁהוֹלְכִים עַל פְּתָחֵי הָעֲשִׂירִים וּמְבַקְּשִׁים מִהֲשִׂים יִתְבַּרֵּךְ שִׁיתֵן לָהֶם הָעֲשִׂיר נְתִינָה גְּדוֹלָה וְכוּ', הֲלֹא

מתחלה היו יכולים לבא ולהתחנן להשם יתברך שתזדמן להם
פרנסתם בדרך כבוד ושלא יצטרכו לסמוך על טובות של בני אדם
בלל.

העשירים מקריבים לקרבן אנשים, כדו שעושים את עמל חייהם
”גם היו מקריבים בני אדם”, כי כשנכנסים לתאונה זו של כמון אזי
גם מקריבים בני אדם לקרבנות, ותופסים איזה בן אדם שיש לו
כסף שחסד פרוטה פרוטה הוא ואשתו כל מימיהם ביגיעה רבה
ועבודה קשה, ומסיתים אותו להפקיד את הכסף אצל איזה עשיר,
או להשקיע אותו באיזה עסק ומסחר, ואחר כך העשיר בורח עם
הכסף או פושט את הרגל והאדם איבד כל כספו בלילה אחד, מה
שבאמת ממש העשיר הרג אדם עם משפחתו ביחד, והביא אותם
לקרבן, רחמנא ליצלו, כי זה היה החסכון של כל מימיהם ואבדו את
הכל בלילה אחד, אבל כך הוא דרכם של בני אדם שהם מחפשים
קרבנות שיקריבו עצמם אליהם, ואחר כך שוחטים והורגים אותם
בלי רחמנות בלל. ואמר מוהרא”ש נ”י, שצריכים להשמר מאד
מאנשים כאלו שמבקשים ומחפשים כל מיני קרבנות כנ”ל, כי בקל
יכול האדם לאבד את כל רכושו בבת אחת, וכבר לא יועיל לו שום
דבר בלל.

בסוף איש הישראלי צריך שמירה כמו בבת עינו
 וידוע עד כמה רבנו ז"ל הקפיד מאד שישמר האדם את ממונו
 בשמירה מעלה מאד, כי הלא בפל זמנים הרבה בטרחות וניעות
 גדולות אחר פרנסתו, ובפל המון זמן מתורה ותפלה ועבודת השם
 יתברך, ואם בן איד ישחק עם ממונו להשים אותו בבטחונו של
 בשר ודם שהוא עלול לאבד את הפל בבת אחת, ופעם בא איש
 אחד לרבנו ז"ל וספר לרבנו ז"ל שגאבד לו איזה סף חשוב של כסף,
 וחשב שרבנו ז"ל יחזק וינחם אותו על הפסדו, ובה אותו רבנו ז"ל
 והקפיד עליו מאד, ואמר לו בלשון תמיתה: "בסוף מאבדים? הלא
 בסוף איש הישראלי צריך שמירה כמו בבת עינו", כי הלא בפל זמן
 הרבה על זה וכו' וכנ"ל, ואמר לו רבנו ז"ל, שבשעה שיש לו כסף
 הוא מחזיק את זה בכיס הסמוך לגופו ממש, כדי שישמר עליו
 בשמירה מעלה מאד ולא יבא לידי אבדה כלל.

רצים אחר העשירות ושוכחים את התכלית הנצחית
 "והיו מקריבים את עצמם אל האלקות הנ"ל כדי שיהיה נבלל בו,
 ואחר כך יתגלגל ויהיה עשיר כי עקר האמונה היה אצלם הממון
 כנ"ל" – כי גם את זה רואים בחוש אצל בני אדם, שהם רודפים
 אצל העשירים ומשקיעים הכסף שלהם אצלם באיזה עסק ומסחר

בְּדִי שִׁיחִיָּה נִכְלָל עִמּוֹ, וְאוֹלֵי יִתְגַּלְגַּל שָׁגֵם הוּא יִהְיֶה נֶעֱשֶׂה עֲשִׂיר כְּמוֹתוֹ, וְזֶהוּ כֹּל כְּפֹפּוֹ וְרִצּוֹנוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּיו, וּבִינָתַיִם שׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי שְׁתֵּימִים וְהַשָּׁנִים פּוֹרְחִים בְּמַחִירוֹת וּמְאוּמָה לֹא נִשְׁאָר בְּיָדוֹ, כִּי עַל תְּכַלִּיתוֹ הַנִּצְחִית לֹא חָשַׁב כְּלָל, וְנִשְׁאָר עָרוֹם וְחָסֵר מִכָּל הַלְבוּשִׁים הַרוֹחֲנָיִם שְׁלֹו.

”וְהִיא לָהֶם עֲבוֹדוֹת וְקַרְבָּנוֹת וְקַטְרֹת שְׁחִיזוּ עוֹבְדִים בָּהֶם אֵת הָאֱלֹהִים הַנְּ”ל” – כִּי יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם כֹּל מִיְּנֵי עֲבוֹדוֹת וְחֻקְמוֹת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת כְּסֶף וּלְהוֹצִיא נְדָבוֹת מִבְּנֵי אָדָם, כִּי כֵּאֵן הוּא עוֹשֶׂה מְגִבִּית חָרוֹם, וְכֵאֵן מְגִבִּית חֹד פְּעָמֵי וְכוּ' וְכוּ', וּבְדֶרֶךְ זֶה הוּא חוֹשֵׁב לְהַמְעוֹת בְּנֵי אָדָם שִׁיתְרָמוּ בְּכָל פֶּעַם לְתַרוּמָה חֲדָשָׁה.

בְּבֵית מִדְרָשׁ שְׁלֹו צָרִיד שִׁיחִיָּה שְׁלֹו “מִכְּסֶף אֵל תְּדַבְּרוּ בְּלִל”

וְסֵפֶר מוֹהֲרָא”שׁ נ”י, שֶׁפֶּעַם אַחַת נִכְנַס אִיזָה אִישׁ תָּם וְיֵרָא ה' לְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלֹומוֹנוֹ בְּמֵאָה שְׁעָרִים, וְרָאָה שֵׁם כֹּל מִיְּנֵי מוֹדְעוֹת מְדַבְּקוֹת עַל הַקִּירוֹת, מְגִבִּית חֹד פְּעָמִית, מְגִבִּית חָרוֹם, תַּרוּמָה בְּעַד תִּישִׁיבָה, תַּרוּמָה בְּעַד הַכּוֹלֵל וְכוּ' וְכוּ', וְהִיא כֹּל הַקִּיר מְלֵא מִזֶּה מִפּוֹשׁ, וְעָנָה וְאָמַר הָאִישׁ הַזֶּה לְאֲנָשִׁים שֶׁעָמְדוּ סְבִיבוֹ, תָּמִיד אֲנִי מֵאֵד אֵיךְ יִמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל רַבְּנוֹ ז”ל מוֹדְעוֹת כְּאֵלוֹ, הֲלֹא הִיא

צריך להיות מודעה גדולה שנדפסת באותיות גדולות עם דברי הבעל תפלה שאמר "מבסוף אל תדברו כלל" כי הכסף אינו שווה כלום... הרי בבית הכנסת שנקרא על שם רבנו ז"ל צריכים לדבר רק דבורי הבעל תפלה שהוא רבנו ז"ל, ולגלות לכלם איך שאין שום חשיבות לכסף כלל, כי כשנדבקים בו יתברך אזי יש שפע גדול מאד ולא צריכים לבקש שום נדבות ותרומות מבני אדם כלל¹.

בנות המפיצים צריך שתהיה בעבור החשפעה הרוחנית ולא לכסף ואמר מוהרא"ש נ", שאילו מאנשי שלומנו היקרים שהולכים להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בעולם צריכים לדעת, שעקר בונתם צריך להיות לגלות האמונה הקדושה בעולם, ולגלות לכלם את אמתת מציאותו יתברך, וכן יהיה כל עסקם לדבר עם בני אדם דבורי אמונה ויראת שמים, ואז ממילא יהיה חוזר ונשפע עליהם שפע גדול בגשמיית. כי מהאורות העליונים שנעשים מדבורי אמונה

¹ ואמנם זכינו בשנה האחרונה שנשלם ונכנה היכל בית המדרש הגדול והמפא"ר שהקים מוהרא"ש, גרו יאיר, ביבנאל עיר ברקלב, והציב שם, בבניסה הראשית לבית המדרש, שלט נאה חקוק על לוח אבן מפא"רת - הבעל תפלה אמר לאנשיו: מממון אל תדברו כלל... ויהי לכם, לכל יוצא ונכנס - שכך צריך להיות כל הנהגת אנשי שלומנו - לרוץ אחר התכלית ולא לדבר מכסף כלל.

שמדברים עם בני אדם, חוזרות ונעשות השפעות גשמיות, וכשהולכים עם פונה זאת אזי תמיד יש שפע הרבה מאוד ולא יחסר לאדם שום דבר כלל.

קרננות המדינה של עשירות היה זה לעמת זה של קרננות בית המקדש ואמר מוהרא"ש ג"י, שהקרננות והקטרת שהיו מקריבים בהמדינה של עשירות, היה זה לעמת זה של הקרננות והקטרת שהיו מקריבים בבית המקדש, כי כל העבודות של הבית המקדש היו מורות ומגלות איך שמתכלית הגשמיות יכולים לעשות רוחניות, כי כל הבהמות והעופות וכו' שהקריבו בבית המקדש עלו על המזבח לריח ניחוח לה' ונעשה מכלם רוחניות עליונה מאד, וכן הקטרת היתה עבודה גבוהה מאד שמתקת כל הדינים וכו', וממשכת שמחה וחדוה בעולם, וכמו שכתוב (משלי כו): "קטרת ישמח לב", אבל אצלם נתהפך הכל לתכלית ההפך, ועשו ישות ומציאות מהכסף והגשמיות.

החשתדלות היתרה אחר העשירות והממון מכניסה באדם עצבות והנה החשתדלות היתרה אחר העשירות והממון מכניסה באדם עצבות ודפאון עמק מאד, וכמו שכתוב (תהלים קטז): "עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם", שעקר העצבות והמרירות נמשך בשעושים

עבודה זרה ומציאות מתכנסת ותחוב, כי כשעקר השתדלותו של האדם הוא רק אחר התורה והמצוות, לקיים רצונו ותפרו, אזי ממיילא חוזרים ונשפעים עליו כל מיני השפעות טובות בעולם, ואף פעם אינו חסר לו שום דבר כלל.

הנחל אל תאות ממוז נעשה גזלן ורוצח

"ויבדאי אף על פי כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל היה רוצח וגזלן כדי שיהיה לו ממוז, כי עקר היה אצלם הממוז בנ"ל" – כי כשאדם נכנס בתאוה זו של כסף הוא עלול להרוג בני אדם בשביל הכסף, ולקחת מהם את ממונם, ואסור גזלה כבר לא נחשב אצלו לכלום, וגם מורה לעצמו כל מיני התרים של שטות לקחת את ממוז חברו בהלוואה או בפקדון וכיוצא בזה, ואחר כך לא לשלם לו.

הכשלוז הוא שמחליפם את התכלית הנצחית בתכלית עוברת

"כי על ידי הממוז יכולים לקנות כל דבר אכילה ומלבושים, ועקר היות האדם הוא על ידי הממוז (כן היתה סברתם לפי דעתם המושפשת והנבוכה על כן היה הממוז האמונה שלהם) – וכל זה היה עצם טעותם, כי עקר החיות של האדם הוא רק דבקות תבואה ותפרו שמו, ותורה

ותפלה ומצוות ומעשים טובים, ועל ידי זה ממילא תהינה לו כל
ההשפעות הטובות שבעולם, אבל אנשים אלו עשו מן הטפל עקר
ושמו כל אמונתם ובטחונם בכסף ותהב וזה היה כל הכשלוך
שלםם.

משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממוך כלל

”והיו משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממוך כלל, כי הממוך הוא
עקר האמונה והאלקות כנ”ל, אדרבה צריכים להשתדל להכניס
ממוך ממקומות אחרים אל המדינה”, וכמו שרואים גם זה בחוש,
שיש מדינות באלו שאוסרים להוציא את המטבע והכסף שלהם
לצאת חוץ למדינה, פן יהיה נחסר ממזונם בלום, וכל מהם
ומחשבתם הוא רק איך להכניס כסף ממדינות אחרות למדינתם
שבני אדם יבואו וישקיעו הכסף שלהם שמה.

נוסעים ומתייגעים ושוכחים מעקר התכלית

”והיו יוצאים מהם סוחרים לסחור במדינות אחרים כדי להשתפר
ממוך ולהכניס ממוך יותר לתוך המדינה” – כי בני אדם מוכנים
לנסע נסיעות למרחקים ולטלטל עצמם בטלטולים קשים ומרים
מאד, הכל בשביל להרויח איזה סכום כסף, ושוכחים לגמרי, שבין
כך ובין כך עוברים ימי חייהם בלא בלום, נמצא, שלא נהנו מהכסף

שום דבר כָּלל, ומהעשירות הנפלאה שהיו יכולים לסגל לעצמם ברוחניות על ידי תורה ותפלה ועבודת השם יתברך, מפל זה שכחו לגמרי, ולא נשאר בידם שום דבר ליום האחרון, כי כבר אמר התנ"א (אבות פרק ו): 'לפי שאין מליון לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומצוות ומעשים טובים לבד'.

כל הכסף שיש לאדם הוא מתנת הנם מאת השם יתברך
"וצדקה הוא בודאי אפור גדול לפי דעתם כי הוא מחסיר שפע
ממונו אשר נתן לו האלקים, אשר זהו העקר שיהיה לו כמון והוא
פוגם ומחסיר ממונו, על כן בודאי אפור גדול אצלם לתן צדקה" –
וגם זה היה מעצם כסילות דעתם, כי באמת כל הכסף של צדקה
שהאדם נותן מממונו הכל חוזר אליו, ואדרבה בזה דיקא מרבה
הונו ורכושו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קיט ע"א) על הפסוק
(דברים יד): "עשר תעשר" – עשר בשביל שתתעשר. כי באמת כל
הכסף שיש לאדם הוא מתנת הנם מאת השם יתברך, והקדוש ברוך
הוא מפקיד בידו גם חלקו של העני, שאם יזכה לחלק את כספו עמו,
אזי יחזר וישפיע לו השם יתברך שפע יותר גדול מבתחלה, וכמו
שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פ' ל"ד סימן י') יותר ממה שפעל
בית עושה עם העני העני עושה עם הפעל הבית, פי על ידי

מיצות צדקה אף פעם לא מפסידים שום דבר כלל, וכמו שאמרו דורשי רשומות שתבת ונתנו יכולים לקרא ישר והפוך באותו ענין, כי כל מה שנותנים באמת חוזרים ומקבלים בתורה, ודיקא על ידי מיצות צדקה נפתחים כל הפתחים ברוחניות ובגשמיות (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ד'), כי לפעמים קשה לאדם לבגס לאיזה מקום שהוא צריך לבגס מחמת שהפתח סגור, אבל על ידי הצדקה שנאמר בה (דברים טו): "פתוח תפתח" וכו', על ידי זה נפתח פתח לכל מקום שצריכים אותו, ואזי האדם יכול לבגס לשם, אבל כאשר נשקע בתוך תאוה זו של כסף, אזי מיצות צדקה הוא אסור גדול כי נדמה לו שיהסר לו כספו וממונו על ידי הצדקה, מה שאין טעות ושקר גדול מזה.

אנשים תמיד בודקים אם העשירים הם באמת כאלו

"גם היה אצלם ממונים, שהיו ממונים להשגיח על כל אחד אם יש לו כל כך ממוון כמו שהוא אומר, כי כל אחד היה צריך להראות את עשרו בכל פעם כדי שיהיה נשאר באותה המעלה שהיה לו בפני ממונו בנ"ל" – וגם את זה רואים בהושל, איך שבגני אדם תמיד מסתכלים על השני, אם באמת יש לו הממוון והעשירות שהוא מכריז ומפרסם על עצמו, וכל זמן שבאמת יש לו הכסף שהוא אומר, אזי כלם מכבדים אותו ומשתחווים לו כמו לעבודה זרה מפוש

רחמנא ליצלו, אבל תבך ומיד בשנודע להם שאין לו הכסף שהיה לו פעם, אזי בלם מתרחקים ממנו ואינם רוצים לידע ממנו כלל.

לפי השקפת התורה צריכה לנהוג החפץ בעשיר שיירד מוגדלתו

"ולפעמים היה נעשה מחיה אדם ומאדם חיה, דחינו בשאחד אבד ממנו אזי נעשה מאדם חיה אחר שאין לו ממון" – כי בדרך כלל בני אדם מסתכלים על החשיבות של האדם רק כפי הכסף שיש לו, וכל זמן שפכירים אותו לעשיר וגביר גדול, אזי נותנים לו כל מיני כבוד וקוראים אותו לישוב ראשון במזרח וכו', מה שאין בן תבך ומיד שהוא אבד את כספו אפלו על ידי איזה אגם או הפסד וכו' אזי גם אבד את כבודו וחשיבותו לגמרי ובני אדם אינם רוצים להסתכל עליו בכלל, מה שבאמת זהו פגם נורא מאד, כי הלא דיקא עשיר שיירד מנכסיו ונעשה עני צריכים להחזיק אותו ולאמין אותו וכמו שהזהירה התורה הקדושה (ויקרא כה): "כי ימוך אחיך ומטה ידו עמו והחזקת בו וכו' וחי אחיך עמו" וכו', כי דיקא מי שהיה רגיל בעשירות ובכבוד צריכים להספיק לו (דברים טו): "די מחסורו אשר יחסר לו". ואמרו חכמינו הקדושים (פתיחות סו ע"ב): 'אפלו עבד לרוץ לפניו וכו', ולמה יוללו בו עכשו בשאבד את ממנו ועשירותו'.

מעשה בעשיר שהיה נוסע לחגי תשרי לרבי מכבד עשירים

וספר מוה"ר א"ש נ"י, שהיה איש עשיר ממודינת דרום אפריקה רגיל לבא אצלו בכל שנה בחדש אלול, ולקנות חבילות שלמות מהקונטרסים החדשים, כי היו מחיים אותו מאד, ואחר כך היה נוסע מכאן למדינה אחרת לאדמו"ר אהרן להיות אצלו על ראש השנה יום הכפורים וסבות (פי צריכים זכיה מיתדת להכיר טובה לצדיק שזוכים לקבל ממנו התחזקות ודבורי אמונה, והנה האדם מקבל כל התחזקותו במקום אהרן, והנה הוא נוסע בכך למקום אחר על ראש השנה וכו' וגם נותן שם תרומת ידו ונדבתו ביד רחבה), ופעם אחת בא העשיר הנ"ל אל מוה"ר א"ש נ"י בחדש אלול בדרבנו, וספר למוה"ר א"ש נ"י במרירות לבו שאבד כל ממונו ורכושו בלילה אהרן, כי פתאום נסגר הבנק במקסיקו שהיה שם כל ממונו מחמת שפשטו את הרגל ולא היה לו שום בטוח על כל ממונו וכו', והזק ונחם אותו מוה"ר א"ש נ"י מאד ודבר הרבה על לבו, ואז אמר האיש הנ"ל למוה"ר א"ש נ"י שבדעתו לנסע עוד מעט אל המפרסם הנ"ל על תימים הנוראים בדרבנו, והזהיר אותו מוה"ר א"ש נ"י שישום פנים ואפן לא יגלה לאדמו"ר או לאנשיו שאבד כל כספו ורכושו כי בכך לא יהיה לו שום מקום להתאכסן שם ולא ירצו להסתפל עליו כלל, ומכל שכן שכבר לא יקבל שם שום כבודים ועליות וכו' ויהיה מכרח לחזור לכאן על יום הכפורים... והאיש הנ"ל קפץ מכאן ואמר

שחלילה להגיד דבר כזה על המפרסם הנ"ל כי הוא איש צדיק מאוד ו גם אנשיו הם אנשים יקרים וחשובים, ובדאי לא יזלזלו בו מחמת שאבד עשירותו וכו', אבל מוהרא"ש נ"י באחת וחזר והזהיר אותו שאם לא תצית אותי אזי תהיה כאן בחזרה על יום הכפורים... אבל חלה לא רצה להאמין ולקבל את דברי מוהרא"ש נ"י ונסע לדרפו בכבל שנה.

אחרי שינד העשיר מגדלתו לא הכירו בו יותר

והנה ביום ב' של חול המועד סבות אצל ההוליא של רבנו ז"ל, פתאום נכנס האיש הנ"ל לפכה של אנשי שלומנו שישבו שם בצוותא עם מוהרא"ש נ"י לכבוד ההוליא של רבנו ז"ל, והבין מוהרא"ש נ"י תכף ומיד שנתקומו דבריו במלואם (פי האיש הזה אף פעם לא היה חוזר מהמפרסם הנ"ל עד אחרי כל ימי סבות), ואחר כך כשדבר עמו מוהרא"ש נ"י ביחידות, אזי ספר לו האמת שבהגיעו לשם וספר את לבבו לפני המפרסם הנ"ל ואנשיו, שאבד כל כספו וכו' אזי כבר לא הסתכלו עליו כלל ולא הושיבו אותו במזרח ולא קבל שום עליה וכו' ולא רצו לדעת ממנו כלל, והיתה לו הלישות הדעת גדולה מאוד מזה עד שפרח משם תכף ומיד אחרי ראש השנה, ובאמת ביום הכפורים כבר היה בחזרה בעיר ניו יורק, רק התבייש לבא לפני

מוֹהֲרָא"ש נ"י מִפְּנֵי שְׁלֵא צִיַּת לוֹ בַּנ"ל, רַק עֲכָשׁוּ בַּהֲלוּלָא שֶׁל רַבְנֵנוּ וְלִי הַתְּיָשִׁיב שְׁיִבּוּא לְכָאן וַיִּסְפֵּר לוֹ אֵת כָּל לְבוֹ... תְּרֵי רוּאִים בְּחוּשׁ אִיךָ שְׂמֹאדִם נַעֲשֶׂה תְּיָה, דְּהִינּוּ בְּשֹׂאדִם מֵאֲבֵד אֵת מְמוֹנּוֹ הוּא כְּבָר נִדְמָה בְּמוֹ תְּיָה בְּעֵינֵי תְּבֵרִיּוֹת, וְאִין לוֹ שׁוּם תְּשִׁיבוֹת אֲצֻלִם כְּלָל.

הַעֲשִׂיר הַסֵּבֵל זֹכֶה לְכַבּוֹד לַעֲמַת הַעֲנִי הַחֲכָם שֶׁהוּא בְּזוּי

"וְכֵן לְהַפְּדָה, בְּשֹׂאֲחֵד תְּרוּיַח מְמוֹן אֲזִי נַעֲשֶׂה מִתְּיָה אָדָם" – וְגַם אֵת זֶה רוּאִים בְּחוּשׁ, מַעֲשִׂים כְּכֹל יוֹם, שְׂאִישׁ טַפֵּשׁ וּפְתִי גְמוּר שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ אֲפֹלוּ אִיךָ לְחַתֵּם אֵת שְׂמוֹ, וְלֹא הָיוּ מְסַתְּפִלִים עֲלָיו כְּלָל, אֲבָל תַּכְף וּמִיד שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲשִׂיר וְגַבִּיר אֲזִי כֹלֵם רוֹדְפִים אַחֲרָיו וְאוֹתְכִים וּמְכַבְּדִים אוֹתוֹ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי יד): "וְאוֹתְכִי עֲשִׂיר רַבִּים", וְאֵף עַל פִּי שֶׁבְּשֹׂמְדָבְרִים עִם הָאִישׁ הַזֶּה רוּאִים שֶׁהוּא אִישׁ סָכֵל וּפְתִי מְפֹשׁ וְאִינוּ יוֹדֵעַ בֵּין יְמִינוֹ לְשֹׂמְאָלוֹ, אֲבָל מִחֲמַת שְׂאִישׁ לוֹ כֶּסֶף לְכֵן כֹּלֵם מְסַתְּפִלִים עֲלָיו בְּמַעֲלָה וּחְשִׁיבוֹת גְּדוּלָה, מַה שְׂאִין בֵּן עֲנִי אֲפֹלוּ שִׁיחִיהַ הַחֲכָם חֲכִי גְדוֹל שֶׁבְּעוֹלָם אִין שׁוֹמְעִים אֵת דְּבָרָיו כְּלָל, וְכִמוֹ שְׂאֵמֵר שְׁלֵמָה הַפּוֹלָךְ עֲלָיו הַשְּׁלוֹם (קֹהֵלֵת ט): "וְחִכְמַת הַמְּסַכֵּן בְּזוּיָה", מַה שֶׁבְּאַמַּת אִין לְדַבְּרִים אֵלּוֹ שׁוּם פְּרוּשׁ כְּלָל, לָמָּה יִהְיֶה כֵּן, וּמִי שְׂאִישׁ לוֹ עֵינַיִם זְכוּת וּמְהוּרוֹת בְּאַמַּת אִינוּ מְסַתְּבֵל עַל הָאָדָם לְהַעֲרִיךְ אֵת חְשִׁיבוֹתוֹ לְפִי כֶּסֶפוֹ וּמְמוֹנּוֹ, רַק לְפִי הַחֲכָמָה וְהַשְּׁכֵל שְׁלֹו.

נשיקין דספרא אחרא - המרוץ אחר העשירים ובגלי הממון
 "והיו להם צורות ופאטרעטיין של אותן האלקות (דחינו בגלי הממון),
 והיו אצל כל אחד ואחד צורות תלול, והיו מחבקים ומנשקים
 אותם כי זה היה העבודה והאמונה שלהם פנ"ל" - כי זה לעמת זה
 עשה האלקים, וכמו שבקדשה יש חבוקים ונשוקים של השכינה
 תקדושה (מבארים הרבה בכתבי הארז"ל), ויכולים להתדבק עם השכינה
 תקדושה בדבקות ותיחוד הכי גדול, וכן עם הצדיקים יש בחינת
 חבוק ונשוק, הינו בשלומדים את תורת הצדיק אזי נעשה כאלו
 האדם מחבק ומנשק עצמו עמו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יב), כמו כן יש
 דבר כזה אצל הטמאה והספרא אחרא, שהאדם מחבק ומנשק
 עצמו עם הממון והכסף, וכן עם העשירים והגבירים בכדי לחנף
 אותם וכו', מה שאין דבר משקין ומתעב כזה, בפעושה מציאות
 וישות מן הממון והכסף עד שמחבקים ומנשקים אותו, כי הכסף הוא
 כמו צואה מפוש (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן לו), ודיקא מי שלהוט אחר
 הכסף ועושה ממנו ישות ומציאות, ממנו בורח הכסף לגמרי, וכמו
 שאמרו חכמינו הקדושים בענין הכבוד (ערוכי יג ע"ב): 'כל הרודף
 אחר הכבוד תפבוד בורח ממנו' - כן הוא בדיוק בענין הכסף, שמי
 שבורח אחר הכסף - תפסף בורח ממנו, כי כל מה שעושים עבודה

זרה ויגשות מן הכסף, אזי הוא פוגם בשלש דקדושה של המזון והכסף, וממילא אין לו שפע דקדושה כלל.

כלל גדול: כל העושה מציאות ממזון – המזון בורח ממנו

ואמר מוהר"א ש"נ, שאפלו פועל שעובד אצל בעל הבית, בשלל ראשו ומחשבתו הוא רק איך להרויח כסף והוא להוט מאוד אחרי המזון, איש כזה אף פעם לא יקבל שום העלאה במשכרת מהבעל הבית, כי הבעל הבית רואה שאין האדם עושה את מלאכתו בנאמנות כלל, רק כאן הוא משחק על חשבונו של בעל הבית, וכאן הוא מדבר דברים בטלים וכו' מה שבאמת כל זה נכנס באסור גזלה, רחמנא ליצלן, כי הבעל הבית שכר אותו על מנת לעשות מלאכתו, ואסור לבטל מזמנו אפלו שעה קלה, וחכמינו הקדושים החמירו על ענין זה מאוד, ודנו אם מותר לו לבטל ממלאכתו אפלו לקריאת שמע ולתפלה ולברכת המזון (ענין כל זה בשלחן ערוך אורח חיים סימן צ'), ואפלו אם מקילים אצלו לגבי דברים אלו מחמת שהבעל הבית מבין שהוא צריך להתפלל ולברך ברפת המזון וכו', אבל לבלות זמנו עם משחקים של הכל ודברים בטלים וכו' אין על זה שום התר כלל, ואיש כזה בודאי אף פעם לא יקבל שום העלאה במשכרתו, כי הבעל הבית מכיר תכף ומיד שאין האיש הזה נאמן

לו בָּלַל, מִה שְׂאִין בֶּן מִי שְׁעוֹשָׁה מְלֹאכְתּוֹ בְּאֲמוּנָה, וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ
לְעִזּוֹר לְבַעַל הַבַּיִת בְּמִלְאכְתּוֹ, אֲזִי אֵינוֹ צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ שׁוֹם הַעֲלָאת
שֹׁכֵר בָּלַל כִּי בַעַל הַבַּיִת מַעֲלָה לוֹ אֶת שֹׁכְרוֹ בְּכַפֵּל כַּפְּלִים בְּלִי שׁוֹם
בְּקִשָּׁה בָּלַל, כִּי הֲלֹא יֵשׁ לוֹ הַנָּאֵה גְדוֹלָה כְּמוֹנוֹ וְעִזּוֹר לוֹ בְּכָל עֲנִינָיו.

וְכֵן הַדָּבָר נוֹהֵג בְּכָל עֲנִין חֲשִׁידָה לְמִמוֹן, שֶׁכָּל מִה שְׂאֵדָם עוֹשָׂה יוֹתֵר
יִשׁוּת וּמְצִיאוֹת מִן הַמִּמוֹן הוּא מְאֻבָּד וּמִפְסִיד יוֹתֵר, מִה שְׂאִין בֶּן
כְּשֶׁעָקַר כְּסוּפוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא לְהִשְׁלִים אֶת מְלֹאכְתּוֹ וּבִפְרָט
מְלֹאכֶת הַקֹּדֶשׁ וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִזּוֹר לוֹ שִׁישׁ
לוֹ שִׁפֵּעַ כְּפוֹלָה תְּמִיד וְאֵף פֶּעַם לֹא חָסַר לוֹ שׁוֹם דָּבָר בָּלַל.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהַמְשִׁיךְ
עֲלֵינוּ כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְנִשְׁמִיּוֹת עַדִי נִזְכָּה
לְהִתְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן
וְאָמֵן.

רעוא דרעוין פֿרשט דברים ה'תשמ"ט

מאמר

בין פארן ובין תפל ולבן

בסעודה שלישית סעודת רעוא דרעוין דבר מוהרא"ש נ"י דבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רבנו ו"ל בלקומי מוהר"ן חלק א' סימן ט"ז המדבר מהשגות הצדיקים ומהתגלות התרין משיחין, עין שם.

ודמא עיניה פתרי סהרי

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, איתא בגמרא (בבא בתרא עד ע"א): רבי יוחנן משתעי: זמנא חדא הוה קאזלינן בספינתא, וחוניא האי פורא דאפיק רישה מפויא, ודמא עיניה פתרי סהרי, ונפיץ מיא מתרתי אוסיא פתרי מכרי דסורא (בבא בתרא עד):

רבי יוחנן ספר, פעם אחת נסענו בספינה וראינו דג שהוציא ראשו מן הפנים, והיו עיניו דומות כמו שתי ירחים, והיו יוצאים מים משני נחירי חוטמו כמו שני הנקרות שבסוריא] עד כאן לשון הגמרא.

והנה המאמר הזה הוא סתום ונפלא עד מאד, ורבונו ז"ל הולך ומגלה על זה סוד נפלא.

טעם שהצדיקים הקדושים מכנים בשם 'דגים'

ואומר רבנו ז"ל, וחזינא האי פורא שהוא הצדיק המכנה בשם דג פידוע, פרוש, כי מצינו בכמה מקומות בזהר הקדוש שנקראו הצדיקים דגים, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות כ' ע"א) שזרעו של יוסף, שהוא הצדיק יסוד עולם, נמשלו לדגים, וכמו שכתוב (בראשית מח): "וידגו לרב בקרב הארץ", ומוכא בפסרים הקדושים, שהדגים מרמזים על עצם קדשת הצדיקים הדבקים תמיד ביהודי שמוותו יתברך, כי דג הוא אותיות ד' וג', הינו ד' מרמז על בחינת ארבעת השמות הקדושים: - ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, המכונים כנגד ארבעת עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה; פידוע, והג' מרמז על השלשה בתרים שלהם, שהם קס"א קמ"ג קנ"א (עין כל זה בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ' ובפרוש "שפת הנחל" שם).

כי הצדיקים תמיד משוטטים במחשבותיהם ביהודים ושמות אלו ואינם מסיחים דעתם אף רגע מדבקותם בו יתברך, ומחמת זה הם מכנים בשם דגים שזה מרמז על ד' ג' כנ"ל.

הצדיק הוא כמו דג, הנה חמוק עבר, ואין לאיש השגה בו כלל וגם מבחינה אחרת נמשלו הצדיקים לדגים, כי אצל הדג שבים, הנה נדמה לאדם שתפס אותו, והנה ברח הדג לעצמו מרחק רב מאד, וכמו כן הוא אצל הצדיק, שהנה נדמה להאדם שהוא תפס את הצדיק והוא מתחבר עמו ממש באלו הוא חברו, והנה הצדיק כבר ברח ממנו לגמרי והוא דבוק במחשבתו בעולמות העליונים ויחודי שמוותיו יתברך, ואין לאדם שום תפיסה בו כלל, כי מבחינה זו אי אפשר להכיר על הצדיקים האמתיים שום דבר בכלל, כי בחיצוניותם הם בדגמת כל אדם ממש, אבל בפנימיותם הוא ענין אחר לגמרי (קושי מותר"ן חלק ב' סימן קטז). כי הנה הוא מדבר עם החמון העם שיחות חלין ודברים של מה בכך, וכן מנהיג בית עם אשה ובנים וכו' ומוריד עצמו אליהם בכל מיני קטנות וצמצומים, והנה הוא דבוק בו יתברך בתכלית הדבקות ובהשגות עליונות ואין לשום בריה שום תפיסה בפנימיותו כלל.

הטעות שמועים החמון במהות הצדיקים השלמים

ואמר מותר"א ש"נ"י, שענין זה קשה מאד להסביר לבני אדם, כי טועים מאד וחושבים שצריכים לראות אצל הצדיק תנועות משנות ועבודות מפלאות, ואסור לראות אצלו שום עסקים גשמיים כלל,

ובאמת זו טעות גדולה מאד, כי הצדיק מבחין בנגמת כל אדם ממש ועוסק בצרכיו הגשמיים כמו כלם, רק בפנימיות הוא דבוק במחשבתו בו יתברך בדבקות אמתית ובכטול כל הרגשותיו, ואי אפשר להיות בו שום תפיסה כלל.

הלא אני ראיתי אותו פעם שאכל אטריות עם גבינה - - -

וספר מוהרא"ש נ"י שהרב החסיד ר' נחמן טולטשינער ז"ל דבר פעם מגדלת מוהרנ"ת ז"ל, וישב שם איש אחד מן הצד וענה ואמר לו, איני מבין למה אתם מפליאים כל כך במעלת מוהרנ"ת ז"ל, הלא אני ראיתי אותו פעם שאכל "לאקשן מיט קעיוז" (אטריות עם גבינה), וענה ואמר לו ר' נחמן טולטשינער ז"ל, וכי מה אתה חושב שהצדיקים אסור להם לאכול "לאקשן מיט קעיוז", גם משה רבנו עליו השלום היה אוכל "לאקשן מיט קעיוז"... כי זו טעות גדולה בדעות בני אדם שנגמדה להם שהצדיקים הקדושים לא יכולים לאכל מאכלים פשוטים כמו ההמון העם וכו', ובאמת זו טעות עצומה מאד, כי כלם אוכלים אותם מאכלים ועוסקים באותם עבודות גשמיות, רק הצדיקים עושים את זה בדבקות אהרת לגמרי, וכן היה ספור שפעם ישבו אנשי שלומנו ודברו מהפלגת מעלת הרב החסיד ר' אברהם בן רבי נחמן ז"ל, וישב איש אחד מן הצד, וענה ואמר

להם: "מה אתם מספרים לי מר' אברהם ב"ר נחמן, הלא ראיתי אותו אוכל סוחארים מיט טייא! (צנימים עם פח). וישוב אז שם הרב תהסיד ר' לוי יצחק ו"ל, וענה ואמר לו: "מה אתה חושב? שאתה הברת אותו בגלל שראית אותו אוכל "סוחארים מיט טייא"? הלא זה לא נקרא 'להפיר אותו' בלל, רק מי שהפיר את דבוריו הקדושים ושיחותיו הנפלאות שעוררו את הלב מאד לעבודת השם יתברך זה נקרא להפיר אותו... וכן הוא אצל הצדיקים שבכל דור ודור, שהם מתנהגים במנהג פשוט מאד בדרך כל הארץ ממש, אבל בפנימיותם הם ענין אחר לגמרי ודברים בו יתברך בדבקות אמתית ונצחית.

אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות וממשיך רבנו ו"ל, דאפיק רישה ממניא, ודמניא עינה בתרי סחרי, ונפיץ מיא מתרי אוסיא בתרי מברי דסורא פי אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות, פי לפעמים צריך לצאת לחוץ לעסק בדברי העולם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מנחות טז): 'פעמים בטולה של תורה זו היא קיומה': וכד אפיק רישא ממניא הינו פד מפיק את עצמו מחכמות עליונות, אזי: ודמניא עינה בתרי סחרי פי פקחת עינים מכנים על

שם החכמה, כמו שכתוב (בראשית א): "ותפקחנה עיני שניהם".
ובשעוסק בחכמתו, אזי עיניו בבחינת שמש, ובשמשלק את עצמו
מחכמה עליונה, הנה זה כמו ביאת שמש, ובשכא השמש אזי
נשתארים עיניו בבחינת סחרי, פי סהרא אין מאירה אלא בד
נסתלק השמש. וזה בחינת: 'ועינינו מאירות בשמש וכירה'
לפעמים מאירות בשמש, בד אנהנו דקים בחכמה, ולפעמים
מאירות בירה, בד מסלקין את עצמנו מלשומט בחכמה.

סוד העבודות הייצוניות והעבודות הפנימיות אצל הצדיק

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אי אפשר לצדיק להיות דבוק תמיד
במחשבות גבוהות והשגות עליונות, כי הוא מכרח לפעמים לצאת
לחויץ לעסק בעסקיו הגשמיים כמו אכילה שתיה ועסקי פרנסתו וכו',
ואף על פי שגם אז הוא דבוק בו יתברך במחשבות טהורות
וביהודים קדושים וכו', אף על פי כן לגבי עצם גדלת השגתו בעת
עסקו בתורה ותפלה, נקרא כל זה בבחינת ירידה אצלו, וכמבאר
במקומות אחרים בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן סימן כ"ה וסימן רפ), שיש
עבודות הייצוניות ועבודות פנימיות, עבודות פנימיות הן עבודות
של תורה ותפלה ושאר עבודת השם יתברך, ועבודות הייצוניות הם
אכילה ושתיה וצרכים גשמיים, והנה עבודת הצדיק בעבודותיו

החיצוניות הן במדרגה יותר גדולה וגבוהה משאר אנשים בשםם
 עוסקים בעבודות הפנימיות של תורה ותפלה, והלואי שיוזבו אנשי
 העולם לדבק את עצמם בו. יתברך וילבון לפרוש המלות שהן
 מוציאים מפיהם בשעת תורה ותפלה, כמו שהצדיק זוכה לדבק את
 עצמו בו. יתברך בשעת אכילתו ושתיתו וכו', אבל לגבי הצדיק גם
 ענין זה שהוא מכרח לנתק את עצמו קצת מהשגתו הרמה לעסק
 בעניניו הנשמיים, זה נחשב אצלו פיריחה, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל
 (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ח) שפשתהצדיק העובד השם בדבקות ובשכל
 גדול, שנפל לאיזו מדרגה פחותה ממנה, אף על פי שזאת המדרגה
 שהוא עבשו בה היא גם בן מדרגה גדולה לערך שאר הצדיקים,
 אבל מחמת שלפי ערכו הוה ליה נפילה, הוא מתבייש בזה המדרגה
 כאלו חטא איזה חטא, ועושה תשובה על זה כאלו חטא עין שם.

עבודת פנימיות ועבודת חיצונית – עבודת שמש ועבודת ירח

והנה שני מיני העבודות האלה – עבודת פנימיות ועבודת
 חיצונית, הן בהינתן פקחת העינים לפעמים בבהינתן שמש
 ולפעמים בבהינתן ירח, כי בשאדם עוסק בעבודת פנימיות של
 תורה ותפלה, ומתגלה לפניו עצם התגלות אלקותו יתברך על ידי
 התורה הקדושה, ומתחיל להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל

דבר, כל זה נקרא בחינת אור השמש, שמאיר תמיד באור גדול מאד (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א'), כי כמו שהשמש מאיר לאדם בכל דרכיו, כמו כן השכל של הצדיק העוסק בתורה ותפלה מאיר לו שכלו באור בהיר מאד, ומתגלה לפניו אלקותו ותברך בהתגלות מיחדת, מה שאין כן בשעת הפטול הינו בשעת עסקו בצרכיו הגשמיים, אזי נקראת השגתו בבחינת לבנה, כי אז נעשה אצלו בחינת לילה, שהוא זמן שהחשך שולט קצת מבחוץ, אבל גם אז הצדיק מקשר עצמו בפנימיותו אל אור השמש, וכדרך הלבנה שמקבלת אור מהשמש גם בלילה, ולכן גם אז מאיר לו מאד.

או הסתכלות בשכל שבכל דבר או התחזקות באמונה

וכן צריך להיות עבודת כל אדם, שבשעה שמאיר לו שכלו באור גדול מאד, אזי עליו להתבונן בחכמה והשכל שבכל דבר ולקשר עצמו להשם ותברך על ידי אותו דבר, מה שאין כן כאשר נחשף לו האור הזה, אזי עליו לקשר את עצמו אל הארת האמונה הקדושה שהוא הצמצום, ולדעת שפודאי גנוזה בדבר זה הארת אלקותו ותברך, אף על פי שלעת עתה אינו יכול להשיג אותה, ועל ידי זה מאירות עיניו תמיד, או בבחינת שמש או בבחינת ירח, ואף פעם

אינו נחשד לז האור לגמרי, כי הוא תמיד דבוק בו יתברך, פעם בבחינה זו ופעם בבחינה זו.

תריז משיחין – שאליהם העב"ם ידרשו וימשכו

וממשיך רבנו ז"ל בתורה הזאת ואומר: – ונפיץ מיא מתרי אוסיא הם בחינת תריז משיחין, שאליהם העב"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם, כמו שפירש (ישעיהו ב): "ונחרו אליו כל הגוים". וזה: 'תרי נהרות דסורא'. 'סורא' זה בחינת עב"ם, על שם עבודה זרה, כמו שפירש (שמות ל"ב): "סרו מחר מן החרד", והם נכללים בשתי אמות.

עשו וישמעאל. ועל-ידי אלו תריז משיחין, שהם תרי אוסיא בחינת (איכה ד): "רוח אפינו משיח ח", על-ידם יגאלו וימשכו בנהרות אצלם ללמד דבר ח. ותריז אמין, עשו וישמעאל, אנון תריז ענין דמכסין על העיניו, שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש.

ובשביל זה צריך הצדיק לנטל את דבקותו, כדי שלא יתגברו האמין עשו וישמעאל על עיניו, ויתפטר, חס ושלום, חכמתו לגמרי. אבל על-ידי תריז משיחין, שיפוצו מעינותיהם חוצה, ויחפד לכלם שפה ברורה, אז יתקנם (ישעיהו ל): "והיה אור הלבנה

באור החמה, ואז לא יצטרך לבטל מדבקתו; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

קלפת עשו שאין דין ואין דין היא כנגד קדשת יעקב אבינו והסביר מוהר"א ש נ"י, כי הנה עקר הפניעה והעובב לנשמות ישראל שלא יהיו יכולים תמיד להתבונן באלקותו יתברך ולהאיר עיני שכלם באור השמש הנ"ל, הן בחינות שתי הקלפות עשו וישמעאל, כי בזהר הקדוש (פנחס רנב ע"א) נקראות שתי קלפות אלו תרין עננין דמכסין על עיניו, הינו שני עננים שמכסים על העינים ואין מניחים אותם לראות את אור השמש, מצד אחד יש קלפת עשו שהוא רע גמור וקלפה קשה ועצומה מאד, ורוצה להסתיר את אור השמש לגמרי שלא יהיה אפשר לדבק באור התורה הקדושה כלל חס ושלום, כי עשו הוא בופר, ואומר: לית דין ולית דין, רחמנא ליצלן, שזוהי בחינת קלפת הנוצרים ימח שמם שעושים עבודה זרה ואליל גמורה מבשר ודם, ועשו הוא בממאה זה לעמת זה לקדשת יעקב אבינו, כי יעקב הוא בחינת אור השמש, וכמו שכתוב אצלו (בראשית ל"ב) ויזרח לו השמש (לקיפי מוהר"ן חלק א' סימן א'), ועשו מבזה כל עקר התגלות חכמה הזאת, ועליו נאמר (משלי יח): "לא יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו", והוא בופר בכך

האור הנורא והנפלא שמתגלה על ידי התורה הקדושה, ושמאיר את עיני האדם תמיד בכל דרכיו כמו השמש, וזהו הקלפה הראשונה שצריכים לחתוך ולהכרית לגמרי בכדי לתן מקום לאור השמש להזריח בתוך נשמות ישראל.

קלפת ישמעאל מקלקלת את הדבקות של האדם גם בעשייה הגשמית והקלפה השניה היא קלפת ישמעאל, שהיא טמאת הערבים, ימח שם, שטעו בנביא השקר שלהם, ועשו מאיש משגע החולה במחלת הנפילה (בלשון של הרמב"ם באגרותיו) – נביא שקר, כי אף על פי שלא כפרו בעקר ומאמינים בבורא אחד, אף על פי בן טעו בדרכים המקלקלים שלהם, ואף על פי שאי אפשר להם לכפות אור השמש לגמרי, אף על פי בן עקר אחיזתם הוא בורח הלכנה, הינו שלא יזכה האדם לדבק את עצמו בבורא האמונה הקדושה בהשם יתברך ובצדיקו האמתיים שבכל דור ודור, ועל ידי זה כבר אי אפשר לאדם להיות דבוק בשעת עסקו הגשמיים בה' יתברך, כי נדמה לו שאי אפשר למצוא אלקותו יתברך גם בתוך תקופת הגשמיות, ומזה נופלים בני אדם בדעתם מאד ונחשף להם האור לגמרי, כי הם יודעים שהם מכרחים לעסוק בצרכיהם הגשמיים, ומחמת שנדמה להם שאי אפשר להם אז לדבק את עצמם בו

יתברך לכן מתרחקים מדרכי הקדושה לגמרי, רחמנא ליצלן, הרי
ששתי קלפות אלו של עשו וישמעאל הם זה לעמת זה של שתי
בחינות הנ"ל של שמש וירח, והבן.

ההתגלות של משיח בן יוסף ומשיח בן דוד
והנה הבטול וההכנעה של שתי הקלפות הנ"ל, הוא על ידי התרין
משיחין שיתגלו לכלל ישראל שהם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, כי
התגלות משיח בן יוסף היא בחינת התגלות הצדיקים האמתיים
שבכל דור ודור שיש בהם ניצוץ של משיח (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן
ע"ט), והם מורים ומגלים לכלם איך שאלקותו יתברך נמצא בכל
פרט ופרט של הבריאה, ואיך שבתוך כל הגשמיים מתלבש גם
רוחניות ויכולים לעבדו יתברך בכל דבר מפוש.

אור הלבנה היא סוד ההתחזקות בכל מצב השוף שיהיה
כי אף על פי שעדיין אין האדם זוכה שיאיר לו אור השמש תמיד
בכל עת, אבל אור הלבנה יכול להאיר לו בכל דרכיו, כי אור
הלבנה הוא בחינת אור האמונה הקדושה שצריך להאיר לאדם
תמיד אפלו בכל החשבויות וירידות ונפילות שעוברים עליו, וצריך
להאמין באמונה שלמה וברורה שאלקותו יתברך גנוז גם שם, ויחזק

את עצמו בכל מיני התחזקות להיות עומד וקיים על עמודו ולא לפול בעיניו משום דבר כלל.

משיח בן דוד יגלה את אור אלקותו ותברך באור נורא ונפלא וענין זה יגמר בשלמות בביאת משיח בן דוד, שהוא יבוא לגאל את ישראל מן הגלות בכלל ובפרט, ויאיר את אור השמש לעיני פלם בהתגלות אמתית, כי הוא יגלה את אור אלקותו ותברך באור נורא ונפלא בזה, עד שיכלו ויתפטלו כל הקלפות ותהספרות לגמרי, וכל אחד ואחד יהיה מראה באצבעו הנה אלקינו זה קוינו לו וכו', וממילא יסתלקו כל העננים המכסים את עיני השמש לגמרי.

עקר עבודת האדם בזה העולם להתקרב לצדיקים האמתיים שבדור ולכן זהו עקר עבודת האדם בזה העולם להתקרב לצדיקים האמתיים שבדור, שהם בחינת משיח בן יוסף, ולהאיר על עצמו הארת האמונה הקדושה – להתחזק מאד בכל מה שעובר עליו בחיים, ולהאמין באמונה שלמה שגם בתוך כל הגשמיות יש הארת אלקותו ותברך, ולהשתדל בכל עת להעלות עצמו בהשגת האמונה הקדושה עד שגובה בלנו בקרוב להתגלות משיח בן דוד, שיאיר את אור אלקותו ותברך לעיני כל העולם כלו, ואז יתקיים הפתוב (ישעיהו ל'): "ויהיה אור תלבנה באור החמה" וכו' ולא נצטרך להבטל מן

הדבקות שלנו לעולם, רק נהיה מקשרים ומיחדים לחלקו יתברך תמיד בכל עת, השם יתברך יזכנו לכל זה בקרוב.

משה רבנו, הוכיחם על ההתנתקות מאור התורה ואור האמונה

וקשר מותרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע (פרשת דברים), ולענינא דיומא ענינא דבין המצרים ושבט חזון, בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים א') אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זהב, הינו שהוכיח אותם משה רבנו, עליו השלום, על מה שנתקו את עצמם מאור התורה הקדושה ואור האמונה הקדושה על ידי כל הפגמים שעשו במדבר בערבה וכו'.

בין פארן ובין תפל - ימי בין המצרים

והנה מובא בפרוש ה"כלי יקר", שבין פארן ובין תפל מרמז על ימי "בין המצרים", דהינו הימים שבין י"ז בתמוז לבין תשעה באב, כי תפל מרמז על פגם הטא העגל שנקרא עבודה זרה ותפלות, וזה גרם השתברות הלוחות שהיתה ב"ז בתמוז, ופארן מרמז על פגם הטא המרגלים שהיתה בליל ט' באב, ואמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנם ואני אקבע לכם בכיה לדורות'.

בין תפל – הטא העגל, עבודה זרה, קלפת עשו ועל פי כל זה מוכן המשך הדברים מאוד. פי הנה משה רבנו מסר נפשו כל ימיו להאיר את אור התורה הקדושה שהיא אור השמש בתוך נשמות ישראל, שיזכו כלם להיות דבקים בו יתברך תמיד, פי 'פני משה בפני חמה' (בבא בתרא עה ע"א) הינו אור השמש, ורצה תמיד להאיר את עיני כל ישראל באור התורה הקדושה, ולכן הוכיח אותם כאן על עצם פגמם שגרום להם לקלקל האורות האלו. ונהו בין תפל הינו בחינת פגם הטא העגל שהיה פגם עבודה זרה, בחינת קלפת עשו הנ"ל שבופר לגמרי ואומר לית דיין ולית דיין רחמנא ליצלו, פי בהטא העגל עשו אמצעי בינם לבין השם יתברך, וגם פגמו בקדשת הצדיק שהוא משה שהיא פני השמש כנ"ל, ואמרו (שמות לב): "כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו" וכו', ולכן בעוון זה נשתברו הלוחות, שהיא כליית כל התורה בלה, וכמוכא בקדמונים שכל התרי"ג מצוות הן כלולות בתוך עשרת הדברות (עין ברמב"ן הקדוש פרשת יתרו), כי על ידי שפגמו בעצם אור התורה הקדושה המאירה בכל העולם בלו, ועשו אמצעי בינם לבין השם יתברך, כאלו שאי אפשר להם לראות את אורו הגדול, על ידי זה נענשו בשבירת הלוחות, ועכשו לומדים התורה ושוכחים אותה, וכמוכא בגמרא (ערויין נד ע"א), שמשבירת

הלוחות נתהויתה שכחת התורה, וצריכים כבר להתניע מאד לראות את עצם אורה, כי קלפת עשו מנחת עצמה מאד על עיני האדם להסתיר מפניו אור השמש ואור הצדיקים הנקראים שמש, וכבר צריכים לטרוח על ענין זה הרבה מאד.

בין פארו, הטא המרגלים שהפרידו בין רוחניות לגשמיות

וכן הוכיח אותם משה רבנו על פגם השני של בין פארן שזה מרמוז על הטא המרגלים, הינו מה שלא רצו לפגם לארץ ישראל, כי עקר פגם הזה היה מחמת שהפרידו בין רוחניות לגשמיות, ולא רצו לפגם לארץ ישראל מפחד שלא יהיו יכולים לעבדו יתברך שם בראוי, כי במדבר היתה להם הנחגה נסית של אכילת מן ושתיית מי באר וענני הפכוד וכו', והיה הכל רוחניות גמורה, אבל הבינו שששיכנסו לארץ ישראל יצטרכו להרש בשעת הרישה ולזרע בשעת זריעה וכו' ולהנהיג בה מנהג דרך ארץ, ולא השיגו איך יהיו יכולים לקשר עצמם אל השם יתברך בתוך עסקם גם בדברים גשמיים, וכזה פגמו באור הלכנה שהוא אור האמונה הקדושה, שזוהי גם בחינת קדשת יהושע, שהכניס את עם ישראל לארץ ישראל, ועליו אמרו חכמינו תקדושים (בבא בתרא עה ע"א): 'פני יהושע בפני לכנה', כי על ידי כניסתם לארץ ישראל היה נכנס בהם אור

נזרא ונפלא מאד – שיאיר עליהם גם בתוך כל חשבותם – לדעת
איך שיכולים לעשות מכל הגשמייות רוחניות גמורה.

התגלות בית המקדש היתה קשור רוחניות וגשמייות

אבל מחמת שבכו בכיה של הנם בליל תשעה באב ולא רצו לפנס
לארץ ישראל, אמר להם תקדוש ברוך הוא: אני אקבע לכם בכיה
לדורות, תינו הרבן בית המקדש. פי כל התגלות בית המקדש
היתה גם בן בענין הנ"ל של קשור רוחניות וגשמייות, וכמו שגלה
רבנו ז"ל (ענין שיחות הר"ן סימן מ) בסוד ה"דריידיל" (סביבון), פי בבית
המקדש ראו איך שמכל הדברים הגשמיים והחמריים כמו בהמות
וחיות וכו' יכולים לעשות לרוחניות ולהעלות אותם לריח ניחוח לה,
ולכן בשפגמו בקדשת ארץ ישראל ולא רצו לפנס לתוכה, נענשו
בהרבן בית המקדש ונתגברו עליהם מאד שתי תקלות הנ"ל של
עשו וישמעאל, והיה לשניהם חלק בהרבן בית המקדש, פי דוע,
וגרמו מה שגרמו לעם ישראל במושך כל שנות גלותם.

ישעיה הנביא הזהיר מהמחשבה הפסולה שאי אפשר לעבד ה' בגשמייות

וזהו ענין שבת חזון שאנחנו מפטירים אז חזון ישעיהו בן אמוץ
וכו', פי ישעיה הנביא גם הוכיח את עם ישראל והזהיר אותם

לשוב מדרךכם הרעה כדי שלא יהיה נחרב בית המקדש, ואמר להם, "שמעו שמים והאזיני ארץ כי ה' דבר", הינו בחינת קשור שמים וארץ, רוחניות וגשמיות ביחד, כי תכף ומיד שנדמה לאדם שאי אפשר לו לעבד את השם יתברך עם הגשמיות והחמריות שלו, הוא מסלק משם את השכינה הקדושה ועל ידי זה גורם חרבן בית המקדש, חם ושלו. וזה מה שממשיך הנביא לומר "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן", ידע שור קונהו, שור מרמוז על ההסתכלות על החכמה והשכל שבכל דבר, כי שור מלשון הסתכלות כמו שכתוב (במדבר כד): "אשורנו ולא עתה", הינו שעקר עבודת האדם צריכה להיות לשלל ידי הסתכלותו על כל דבר, ידע את קונהו, הינו השם יתברך, ויזכה לראות את אור התורה הקדושה שהוא אור השמש המאיר בכל דבר, וחמור אבוס בעליו, הינו שגם מתוך החמריות והגשמיות יזכה לידע שהכל אבוס בעליו, הינו שהכל מקשר להשם יתברך שהוא בכיכול הפעל הפיית של כל העולם בלו.

עמי לא התבונן – שבתוך כל החיים יש רוחניות אלקות

אבל בעוונותינו הרבים "ישראל לא ידע עמי לא התבונן", ישראל הוא בחינת המדרגה הגדולה, בחינת ל"י רא"ש (לקיטוי מותרין חלק א'

סימן כא), לא ידע, הינו שלא רצה להסתפל על אור השמש והשכל שבכל דבר, בחינת פגם הטא העגל כנ"ל, שגורם שבירת הלוחות בי"ו בתמוז, עמי לא התבונן, עמי הוא בחינת המדרגה הקטנה הינו פשוטי העם שהם עדין בארציות ובחמירות, אבל לא התבונן, הינו שלא רצו להתבונן באלקותו יתברך המסתתר גם שם בתוך כל הנשמיות, ובזה פגמו בקדשת ארץ ישראל ובקדשת בית המקדש וזה גרם להם כל החרבן והקלקול שהיתה בתשעה באב, ולכן תמיד מפטירים בתזוון ישעיהו בפרשת דברים, כי ישעיה הנביא הוכיח אותם פדגמת משה רבנו ממש, כי גם הוא הוכיח אותם על בחינת ב' פגמים הנ"ל, שגורם להם על ידי קלפת עשו וישמעאל, והזהיר אותם שעקר עבודתם צריך להיות להאיר עיניהם בבחינת שמש וירח הנ"ל, ולמצא את אלקותו יתברך בתוך כל מה שעובר עליהם.

התקון לתוכחות משה וישעיה הוא המינה של ירמיה והנה עקר התקון לכל זה הוא בחינת מה שמקונן ירמיה הנביא ואומר (איכה א): "איכה ישבה בדר" וכו' ואמרו חכמינו הקדושים (פדרש איכה), שהפגם שלהם היתה באיכה והתקון שלהם הוא באיכה, כי משה רבנו, עליו השלום, אמר (דברים א): "איכה אשא לבדי

טרחכם ומשאכם וריבכם", ואמרו על זה חכמינו תקדושים (פנהדרין צ"ט ומובא שם בפרוש רש"י): 'מלמד שהיו אפיקורסים, הינו שמעשה רבנו הוכיח אותם על הכפירות והאפיקורסות שהיתה בהם, שהוא בחינת קלפת עשו הנ"ל שהחשיד מהם את אור השמש, וגרם להם לעשות העגל ושישתברו הלוחות. וכן ישעיה הנביא הוכיח אותם (ישעיה א): "איכה היתה לזונה קריה נאמנה", הינו בחינת הרבן האמונה הקדושה שהיא הרבן בית המקדש, כי שם היה מתגלה לכלם איך שיכולים לקשר רוחניות ונשמיות, ואפלו בשעה שנחשד אור השמש גם אז יכולים לקשר עצמו אל אור הלבנה, אור האמונה הקדושה, ועל זה בא ירמיה הנביא ורמוז להם את גוף התקון שהוא גם בן בבחינת איכה, איכה ישבה בדרך וכו'.

איכה – בחינת הבקשה והחפוש איה מקום כבודו

כי איכה היא מלה מרפכת אי – כה, הינו איפה היא השכינה הקדושה הנקראת 'כה' (במובא בתקונים), כי עקר עבודת האדם לאחר התרבן ולאחר נפילתו וירידתו, הוא לבקש ולחפש איה מקום כבודו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ב), כי דיקא על ידי החפוש ותבקוש שהאדם מחפש ומבקש איפה הוא אור התורה הקדושה, ואיפה הוא אור האמונה הקדושה, על ידי זה הוא זוכה לחזר אליהם ולהדליק עוד

הפעם כל האורות האלו שנחשבו אצלו, ובפרט עכשו אחר שנתרב בית המקדש בעוונותינו הרבים, צריכים לחפש ולבקש מאד את המקום אשר שם מצטמצמת שכינת עזו ותברך, כדי שיהזור ויאיר לנו את עצם האור שתיה יוצא מבית המקדש, וזהו איכה, אי כה, הינו איפה היא השכינה הקדושה, ועל האדם לשאול את נפשו שאלה זאת תמיד, איך אני יכול למצא את אור השכינה הקדושה בשעת עסקי בתורה ותפלה, ובשעת עסקי בצרכי הנשמיים, ועל ידי זה סוף כל סוף יזכה לחזר ולהאיר על עצמו עצם אורות הנז"ל ויאירו עיניו בשמש וכירח באור אלקותו ותברך.

חטא עין הדעת – שמאז נעשה פריד בין גשמיות לרוחניות

וזהו מה דאיתא במדרש (בראשית רבה), שאיכה היא בהינת מה שנאמר אצל אדם הראשון (בראשית ג) ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה, כי גם אדם הראשון הוישם בגן עדן בתחלת ברייתו לעבדה ולשמרה, לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה (בדאימא בתקונים), והיה עקר תפקידו לדבק עצמו באור התורה הקדושה ועל ידי זה היה מאיר לו תמיד אור השמש באור נערב ונפלא מאד, והיה מתדבק בעץ החיים שעליו בתיב (בראשית ג): "ואכל וחי לעולם", והזהיר אותו הקדוש ברוך הוא שלא יאכל מעץ

הדעת טוב ורע, כי מעץ הזה נמשכים כל חבלבולים שיש בעולם, שעושים הפרש והבדל בדעת האדם בין טוב לרע, בין רוחניות לגשמיות, ומסתיר מעיני האדם את היכלת להסתפל על אלקותו ותברך גם בתוך כל הגשמיות, וממילא יש כבר חלוק והפרש גדול אצלו בין הטוב והרע, כי מקדם החטא היתה כל הבריאה מאירה באור נפלא מאד, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה כ, כט): 'בתורתו של רבי מאיר היתה כתוב בתננות אור עם א', כי לא היתה שיכת אצלו שום הסתרה כלל, אבל תכף ומיד בפשאל מעץ הדעת טוב ורע ונתבלבל אצלו כל זה, מאז כבר התחיל לראות פרודים וחילוקים בין רוחניות לגשמיות, והיה קשה לו מאד כבר לחבר שניהם ביחד.

על ידי החפוש אחר השכינה זוכים לבטל את שתי הקלפות ומזה נמשכים כל הפגמים שבכל הדורות, כי תכף ומיד שנגחשף אור השמש וצריכים להפסיק מן הדבקות וההשגות העליונות, בדברי רבנו ז"ל הנ"ל, על ידי זה יש כבר אחיזה גדולה לקלפות עשו וישמעאל להתאחו בעיני האדם ולעקר אותו משרשו שבקדשה, הם ושלום. ולכן תכף ומיד רמזו לו הקדוש ברוך הוא התקונן לכל זה, ואמר לו, איכה, הינו שיתחיל לחפש ולבקש אלקותו ותברך מתוך

כל דבר ביגיעה רבה ועצומה מאד, וישאל אי בתי, איפה היא השכינה הקדושה ואיפה היא קדשתי וכו', ועל ידי זה בודאי יזכה סוף כל סוף להאיר את עיניו באור אלקותו יתברך, ויזכה למצוא התגלות השכינה הקדושה בכל מקום ממש.

סוד שלש אותיות המלוי אלו הן צרוף א"ה

ואמר מוה"ר"ש נ"י, שגם בתוך אותיות א"ה' שבתבת איכ"ה, מרמזו הבקוש והחפוש אחר השכינה הקדושה, כי אות ה' האחרונה של השם הו"ה ברוך הוא, מרמזת על מדת המלכות שהיא השכינה הקדושה בידוע, ואות ה' יכולים לכתב בשלשה מלואים, הינו ה"י ה"א ה"ה, ובעולמות אצילות ובריאה הצרוף הוא במלוי ה"י, ובעולם היצירה הוא ה"א, ובעשיה הוא ה"ה (כפונקא כל זה בכתבי האר"ל), ושלש אותיות המלוי אלו הן צרוף א"ה, הינו בתינת הבקוש והחפוש הנ"ל, שאדם צריך לבקש ולחפש תמיד איה שכינתו יתברך המתגלה מתוך כל העולמות העליונים עד עולם העשיה הנה, ואיה קדשתי הנאבדת וכו', ודיקא על ידי שייבקש ויחפש את זה במסירות נפש ממש, על ידי זה בודאי יזכה למצא אותו באמת.

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ - התחזקות באמונה

וזהו בחינת מה שאמר משה רבנו למרגלים בשעה ששלח אותם לראות את ארץ ישראל (במדבר יג): "ומה הארץ וכו' ה'יש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", הינו שהזכיר אותם משה רבנו שיהיה עקר הסתכלותם לראות ה'יש בה עץ, הינו למצא את בחינת עץ החיים שהוא אור השמש השורה שם בארץ ישראל, ולראות את עצם התגלות אלקותו ותברך שמתגלה שם, ואם אין, הינו אם לא תזכו לאור ה'זה, לכל הפחות תזכו להתדבק באור הלבנה בבחינת "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", הינו שתחזקו את עצמכם מאוד גם בתקופת הארציות והגשמייות להאיר על עצמכם אור האמונה הקדושה, ותבינו שבכל דבר יש בו יד ה'. פי פודאי מי שזוכה לעינים מהורות רואה בארץ ישראל התגלות אור נורא ונפלא מאד, שהוא בחינת אור עיני השם ותברך בכליכול, וכמו שכתוב (דברים יא): "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", פי עיני ה' בכליכול הן בחינת אור השמש הנ"ל שמאיר שם בקביעות, והאדם צריך לזכור ולקדש את עצמו מאוד בכדי לראות את האור ה'זה או לכל הפחות אור הלבנה שמאיר שם, אבל המרגלים הלכו עם דעה אחרת לגמרי, וגרמו על ידי זה מה שגרמו, הינו חרבן בית המקדש, הסתרת אור השכינה

הקדושה, ועל זה אִנְחָנוּ מִתְאוֹנְנִים וּמְקוֹנְנִים אִיכָּה וְכוּ', הֵינּוּ שְׂאֵנְהֵנוּ מִחֻפְּשִׁים וּמִבְּקָשִׁים אֱלֹקוֹתָו יִתְבָּרַךְ גַּם בְּתַקְוָה גְלוּתָנוּ, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לְחֹזֵר לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה וְלִרְאוֹת בְּבִינָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל תְּלוּוֹ.

שְׁנֵי הַפְּגָמִים הָאֵלֶּיךָ שֶׁל הַמְּרֻגְלִים שִׁיבִים בְּכָל אָדָם בְּעוֹלָם וְסִים מוֹתֵרָא"ש נ"י, שְׁעַל כָּל אָדָם לְדַעַת שְׁעֵנִין פְּגָם חֲטָא הַעֲגֵל וְחֲטָא הַמְּרֻגְלִים שִׁיךְ אֶצֶל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם מִפְּשֵׁי, הֵינּוּ כְּשִׁמְתֵּרְשָׁל מַעֲסַק הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, וְכֵן בְּשִׁנּוּפֵל מְאוּר הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי זֶהוּ סִימָן שְׁנֵתֶפֶס בּוֹ מִבְּחִינַת שְׁנֵי הַפְּגָמִים הַנ"ל, וְנִחְשָׁכוּ עֵינָיו מִלְּחִינּוֹת מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ וְכִיָּרַח.

מַעֲלַת אֲמִירַת תְּקוּן רַחֵל וְתְקוּן לָאָה בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְעַקֵּר הַתְּקוּן לָזֶה הוּא לְקוֹנֵן וְלִאֲוִיָּן בַּחֲצוֹת לַיְלָה אֶת סֵדֵר תְּקוּן חֲצוֹת, שֶׁהִיא כְּלַיְלָה מִשְׁנֵי חֲלָקִים, תְּקוּן לָאָה, וְתְקוּן רַחֵל, כִּי תְקוּן רַחֵל הִיא בְּנִגְדַת הַתְּעַלְמוֹת אֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְאוֹר הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם נִקְרָאִים שְׁמֵשׁ כַּנ"ל, וְגַם רַחֵל הִיא בְּחִינַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא כְּרַחֵל לִפְנֵי גּוֹזְזִיָּה שֶׁהַכֵּל פּוֹסְקִים וְגוֹזְזִין מִמֶּנָּה הַלְּכוֹת (לְקוּשֵׁי מוֹתֵרָז חֲלָק א' סִימָן י"ב), וְכֵן הַצְּדִיקִים שְׁמֻגְלִים לָנוּ אֶת אֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה גַּם

בן נכללים בבחינה זו של רחל, ואנחנו מאזינים ומקוננים בחצות לילה על עצם ההעלמה שעליהם, ומחפשים ומבקשים איה מקום בבודם, ואיך אנו יכולים לחזור להארותם הגדולה.

ועיני לאה רבות - שאין זוכים לראות האלקות המסתרת

ותקון לאה הוא פנגד התעלמות אור האמונה הקדושה שאין אנו זוכים לראות את אלקותו יתברך המתגלה בתוך כל הנשמיות, ונחשכות עינינו מאד, בבחינת מה שנאמר אצל לאה (בראשית כט) ועיני לאה רבות וכו', ואנחנו מבקשים ומתפללים שנזכה להאיר עינינו באור האמונה הקדושה ולעמק בתפלה כל ימינו, עדי נזכה להעביר מעל עינינו שתי קלפות הנ"ל של עשו וישמעאל, ונזכה לתקון אור העינים באמת, שנהו בחינת חדשי תמוז ואב שהן מכונות פנגד שתי העינים (פמובא בכתבי האר"ל), וכמו שנאמר עיני עיני ירדה מים, פי אנחנו רוצים לחזר ולהאיר עינינו באור אלקותו יתברך בבחינת שמש וירח פנ"ל ולהפיל בו יתברך לגמרי.

והשם יתברך יזכנו שיהפך לנו את הימים האלו לששון ולשמחה ונזכה שיתקים לעינינו את המקרא שכתוב והיה אור הלבנה באור

תחפזה וכו', ונזכה לראות במהרה דידן בהתגלות משיח צדקנו ובנין בית מקדשינו במהרה בימינו, אמן ואמן.

מלוה מלכה פְּרֵשֶׁת דְּבָרִים ה'תשמ"ט

מאמר

מעלת ספורי מעשיות מצדיקים

בסעדת מלוה מלכה סעדת דוד מלכא משיחא דבר מוהרא"ש נ"י דבורים נוראים ונפלאים מאד מאד על פי דברי רבנו ז"ל בלקומי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח המדבר ממעלת ספורי מעשיות מצדיקים עין שם.

נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רבנו ז"ל אומר – דע שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק

נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול; עד כאן לשון רבנו ז"ל.

הרשימו נמשך מחמת אחד הרוח דלעילא עם הרוח דלתתא

והסביר מזהרא"ש נ"י, כי כל צדיק וצדיק פעל ועשה רשימו נפלא על ידי כל מעשיו הטובים שעשה בחיים חיותו, וכמו שיש לו רוח דלתתא שמתגלה מצד גשמיות פעלותיו והמצוות מעשיות שלו, כמו כן יש לו רוח דלעילא שפועל ועושה פעלות רוחניות עליונות מאד, והן משאירות רשימו גדול בעולם הזה גם לאחר הסתלקותו, בבחינת המבאר בזהר הקדוש (ריש פרשת נח) על הפסוק (בראשית ו') אלה תולדות נח איש צדיק וכו', הינו נח דלעילא ונח דלתתא, כי יש לו בחינת ב' רוחות כנ"ל. כי הנה בנה העולם הצדיק לומד ומתפלל להשם יתברך בדבקות עצומה ונוראה מאד, וכן מתבודד עמו יתברך תמיד ומיוחד יחידים קדושים ומהורים כפי השגתו, וכל זה נקרא רוחו דלתתא, אבל באותה שעה הוא בונה בנינים רוחניים בעולמות העליונים שכל זה נקרא רוחו דלעילא, והרוח הזאת משאיר רשימו קדוש ונורא מאד גם לאחר הסתלקותו.

הרוח דלעילא שלו מתגדל מאד במרום

כי הנה הצדיק יש לו רוח אחרת משאר המון העם, שזהו בחינת רוח הקדוש (לפי מוחר"ז חלק א' סימן ח'), והוא זכה אליו על ידי גדל וגיעותו וטרחתו בעבודת השם יתברך, וכל זה הוא בחינת הרוח דלתתא הינו כל הגיעות והטרחות שפירח ועשה בגופו בנה העולם עד שזכה להגיע לאיזו מדרגה שתהיה, כי בודאי לא בפעם אחת האדם זוכה למה שזוכה רק צריכים לעבור עליו עתים וזמנים הרבה ביגיעות וטרחות גדולות עד שיתגבר על כל הפחשבות זרות שמבלבלות אותו הן בתורה והן בתפלה, וכל זה נכלל בתוך החיות והרוח דלתתא שלו, אבל בשזוכה כבר להגיע לאיזה מעלה והשגה גדולה והוא מוסיף והולך בכל יום בהשגות אלקותו יתברך, אזי הרוח דלעילא שלו מתגדל מאד במרום, ובאין שעור וערך כלל היא יותר גדולה מהרוח דלתתא שלו, כי מפל דבור ודבור שלו נברא מלאך קדוש מפוש, וכמוכא בירושלמי (מסכת פאה) שכל תבה ותבה של התורה הקדושה היא מצוה בפני עצמה, ובורא מלאך בפני עצמו, ולכן הרוח דלעילא של הצדיק הוא באין ערך ושעור כלל הרבה יותר גדול מהרוח דלתתא שלו.

למה נשאר רשימו מהצדיק אחר הסתלקותו והנה מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סו), שהסתלקות הצדיק נעשה על ידי שיורד הרוח דלעילא שלו מלמעלה ומתחבר עם הרוח דלתתא שלו מלמטה ומושיב אותו אליו, הינו הרוח דלעילא מושיב אליו הרוח דלתתא ומגלה לו עצם אורו וכבודו, ועל ידי זה הרוח דלתתא עולה ופורח למעלה ביחד עם הרוח דלעילא ועל ידי זה נסתלק הצדיק.

והנה אף על פי שהצדיק נסתלק לעילא לעילא, אבל הרשימו שלו דחינו התורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים שלו שפעל בזה העולם, משאירים רשימו גדול מאד בזה העולם, וכל מה שמספרים מהם הרשימו הזה חוזר ומעורר כל לבות השומעים בהתעוררות גדולה מאד, כי מחמת שכל ימי חייו היה פאן למטה בעולם הגשמי הזה והסתובב עם גוף גשמי וחקרי ואף על פי כן זכה להתדבק בו יתברך באמת, על ידי זה נשאר רשימו גדול מכל מעשיו גם לאחר הסתלקותו, ועל ידי הרשימו הזאת מתעוררים נשמות ישראל לעבודת השם יתברך לדורי דורות אחריו.

בשרואים את תורת הצדיקים קשה להאמין שהיו ילודי אשה ואמר מוהר"א ש, נרו יאיר, שזה צריכים לדעת, שכל צדיק וצדיק שהיה מימות עולם, היה באן למטה בזה העולם מלבש בלבוש גשמי, ואף על פי שמוצד ספריו הקדושים לפעמים קשה להאמין שהצדיק הזה היה ילוד אשה, וכמו שנדמה לאדם בשמסתפל בכתבי האריז"ל ורואה איה שגלה האריז"ל את כל העולמות העליונים בגלוי נורא ונפלא בזה, אזי קשה להאמין שהיה בשר ודם וילוד אשה בזה העולם, וכן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שהוריד את השכינה הקדושה כל כך בזה העולם, קשה להאמין שהיה ילוד אשה, ופעם אמר המגיד הקדוש מפעוריטש ז"ל שאם לא היה שומע מפי רבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שנולד מאבא ואמא לא היה מאמין שהוא ילוד אשה כלל, כי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע היה נדמה לתלמידיו כמו מלאך אלקים ממש, וכן התבטא פעם מוהר"נ ז"ל על רבנו ז"ל שלא היה יכול להבין איה שמשוה רבנו היה ילוד אשה, עד שנתקרב אל רבנו ז"ל וראה שהצדיקים הקדושים גם כן מלבשים בלבוש גשמי בזה העולם, ועוסקים בצרכיהם הגשמיים, ואף על פי כן דבקים בו יתברך בתכלית הדבקות, וכן מצינו אצל רבי שמעון בר יוחאי שהיה בשר ודם בזה העולם, ועברו עליו צרות ויסורים כל ימי חייו, כי הצריך לברח

מקיסר רומי ולהתביא את עצמו במערה ביחד עם בנו, ואף על פי כן עשה את ספר הזוהר והתקונים עד לשמותו ומתבהל כל מי שמסתפל בספריו הקדושים, וקשה להאמין איך שאדם היה יכול להגיע להשגות ומדרגות כאלו בזה העולם.

נראות נפלאות מנדרת וקדשת רבני הארז"ל

וספר מוהרא"ש נ"י קצת מנדרת הארז"ל (כי תלילה הוא יום ההולוא שלו ה' אב), כי הארז"ל נתינתם מאביו עוד בימי קטנותו, וירד עם אמו למצרים, ושם עבד ויגע בעבודת השם ותפרד על יד נהר הנילוס, וזכה שם למה שזכה, עד שתלמידו הר' חיים ויטאל ז"ל העיד עליו שהיה בקי בכל מה שנאמר אצל רבי יוחנן בן זכאי (ספ"ה כח ע"א) שלא הנית מקרא משנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קל וחמר ונגזרה שנה תקופות וגימטריאות שיחות מלאכי השרת שיחות שדים שיחות דקלים משלי פובסים משלי שועלים מעשה מרכבה והויות דאב"י ורבא וכו', כי ראו בהויש אצל הארז"ל שזכה לכל אלו הדברים, ואף על פי שאין לנו השגה בעצם מעלת הצדיקים הקדושים האלו, אבל על ידי ההשארה והרשימו שלהם שנשארו בזה העולם, מזה נעשה התעוררות גדולה אצל כל מי שזוכה לספר מפעשיהם הגדולים, כי תלב מתעורר מזה מאד

לילך בעקבותיהם הקדושים ולהגיע לאיזון בחינה מפורגתם הרמה, ולכן מצוה גדולה לספר מעשיות מצדיקים תמיד, כי על ידי זה בני אדם מתעוררים מאוד לעבודת השם יתברך.

כל התעוררות של רבנו בילדותו היתה על ידי ספורי צדיקים וגם רבנו ז"ל העיד, שכל התעוררותו בצעירותו לעבודת השם יתברך היתה על ידי ששמע ספורי מעשיות מצדיקים, כי בדירת הוריו הקדושים התאכסנו כל תלמידי הפעל שם טוב זי"ע ותלמידי המגיד ז"ל שבאו לעיר מעזיביו להיות שם על קבר הפעל שם טוב הקדוש זי"ע, וכשישבו שם בבית המדרש שהיה מחבר לדירת הורי רבנו ז"ל, היו מספרים מעשיות נפלאות מרובם הקדוש, ורבנו ז"ל היה אז ילד צעיר והסתובב שם סביב אלו הצדיקים ושמע את דבריהם הקדושים עד שילבו מתעורר מאוד לעבודת השם יתברך לילך בעקבי וקנו הפעל שם טוב הקדוש זי"ע.

שתי השאלות שהיו למוהרא"ש בשקרא ספרי ספורי צדיקים וספר מוהרא"ש נ"י, שגם עקר התעוררותו שלו בעצמו לעבודת השם יתברך, היתה מחמת שבצעירותו קרא המון ספורי מעשיות של צדיקים, והיה קשה לו תמיד שתי קשיות. האחת – למה דיקא

אלו האנשים זכו למעלות גדולות כאלו, וכי יש חלוק בין הנשמות, ולמה כל אחד ואחד מישראל לא יזכה לזה. השנית – מה זה שתמיד מספר על הצדיקים שעלו לשמים ודברו עם מלאכים וכו', הלא האדם הוא על הארץ מלבש בלבוש גשמי ואיך יכול לעלות לשמים.

מה שנתרץ לו אחרי התקרבותו לדרכי רבנו ז"ל ומאז שמצא את ספרי רבנו ז"ל והתחיל לקים עצותיו הקדושות, אזי התישבו לו שתי הקשיות הנ"ל, כי הבין תכף ומיד שאלו הצדיקים זכו למה שזכו מחמת שבחרו להיות דבוקים בהשם יתברך, והבחירה הפשית ביד כל אחד ואחד, וכמו כן על ידי שמונעים ומורחים בעבודת השם יתברך ימים ושנים וזוכים להודפכות המה, על ידי זה יכולים לעלות לשמים בעיני השכל ולטיל בכל העולמות העליונים ולראות מלאכים וכו' ולטיל ביניהם כמו מי שמוטיל בגן נהדר.

באיזה אופן מספרים ספורי צדיקים ועילים ואמר מוהרא"ש נ"י, שבשעה שמספרים ספורי מעשיות מצדיקים, צריכים לספר אותם באופן כזה, שכל השומעים תכנסנה בהם

מחשבות באלו שגם הם יכולים לילך בעקבות הצדיקים האמתיים ולעשות כמותם, ואף על פי שבתחלה אין יכולים לעשות כמותם ממש, אבל אפילו לעשות במקצת כמעשיהם הגדולים גם זו מדרגה גדולה ונשגבה מאד, וכמו שפרש פעם אחת, אחד מאנשי שלומנו הרב החסיד ר' משה גלידמאן ז"ל את דברי הגמרא (ברכות ל"ה): הרבה עשו רבבי שמעון בן יוחאי ולא עלתה בידם, הינו שלעשות הרבה כמו רבי שמעון בר יוחאי זה לא עלתה בידם, אבל לעשות קצת כמוהו – יכול כל אחד ואחד לעשות, כי הרשימו הקדוש של הצדיק נשאר תמיד בזה העולם, וכל מי שזוכה לספר ולשמע מפעשיו הקדושים יכול להתעורר מאד לילך בעקבותיו הקדושות ולהמשיך על עצמו סיעתא דשמיא נפלאה מצד הרשימו הזאת.

להכנים את הלמוד הקדוש אבל לא לחקות

ואמר מוהרא"ש ג"ו, שבשעה שרוצים לילך בעקבות הצדיקים צריכים גם לזכר לא לחקות אותם (שקורין "נאד צו-מאד") כמעשה קוף בעלמא, כי אין בזה שום מעלה וחשיבות כלל, רק העקר הוא להכנים בידעו את הלמוד וההתעוררות של הצדיק ואחר כך לעבד את השם ותפריך בפני השגתו ומדרגתו, כי סתם לחקות את השני

בלי להבין מה הוא עושה זהו מעשה קוף בעלמא, ואין לזה שום חשיבות כלל.

לחקות בן אדם – זהו כמו קוף

וספר מוהרא"ש נ"י שלהרב החסיד ר' נחמן טולטשינער ז"ל היה תלמיד בשם ר' אייזיקל, ופעם ישב ר' נחמן טולטשינער בבית המדרש בערב שבת קדש ואמר שיר השירים בדבקות עצומה והתעוררות גדולה מאד, וישב ר' אייזיקל גם בן באיזו פנה של בית המדרש וחקה אותו בתנועותיו עם הנגון שלו, ופנה אליו ר' נחמן הנ"ל ואמר לו, לחקות בן אדם זהו כמו קוף, תגיד שיר השירים כמו שמאיר לך... כי בדברים אלו אי אפשר לאחד לחקות את השני, רק כל אחד ואחד צריך לעסוק בעבודתו כפי שמאיר לו ולא לחקות מה שרואה אצל חברו.

ספור התקרבותו של ר' נחמן טולטשינער ועליתו בתורה ובקדושה ומדי דבר מוהרא"ש נ"י מר' נחמן הנ"ל ספר מוהרא"ש נ"י כמה דברים מקורות ימי חייו, כי ר' נחמן הנ"ל נתינתם בגיל צעיר מאביו שהיה למדן גדול מאד, וגם שוחט במקחה (ואליו אמר רבנו ז"ל התורה בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ק"צ שהוא תורה בדרך לומדות עין שם), ומחמת שהיה

יתום לא תהיה לו מי שיזליק אותו לתדר ללמוד תורה בדרך הילדים, ומחמת זה נעשה עוד מימי צעירותו שואב מים, ובדרך זה תרויח כמה פרושות על פרנסתו ומחיתו, וכל זה היה בעיר הייסי, והנה מוהרנ"ת ז"ל תהיה לו דוד בעיר הייסי, אחיו של אביו, ותהיה דרכו של מוהרנ"ת ז"ל להתאכסן בבית דודו פעם בשנה, ולדבר שם דבורים של עבודת השם ותפורה עם אנשי שלומנו שגרו שם בעיר הייסי, וכשהיה מוהרנ"ת ז"ל בא ומתאכסן שם, תהיה דודו מצוה לר' נחמן הצעיר לשמש את מוהרנ"ת ז"ל, ותהיה דרכו להזליק את הפציו לבית הכנסת, ואף על פי שישב כמה פעמים אצל תורות מוהרנ"ת ז"ל, אבל לא הבין בהם שום דבר כי לא היה יודע ספר כנ"ל, ופעם שמע שיחה נפלאה ממוהרנ"ת ז"ל בענין עבודת השם ותפורה, ונכנס בלבו מאד סיום דברי מוהרנ"ת ז"ל אז איד שומר "די וועלט איז נישט, און מ'קען זי נישט באקומען, תורה ועבודת השם ותפורה איז יא, און מ'קען עם יא באקומען" (העולם הזה אינו שונה שום דבר כלל, וגם אי אפשר להשיג אותו, תורה ועבודת השם ותפורה הם שוין הרבה מאד ובדאי יכולים בן לקנות אותם), ודבורים אלו נכנסו בלבו מאד מאד, וכאז והלאה נעשה אדוק מאד למוהרנ"ת ז"ל. ומוהרנ"ת ז"ל קרב אותו מאד, ותנהג אותו ללמד דברים קלים כמו עין יעקב ומדרשים

ואגדות חז"ל, עד שלאט לאט נפתח מוחו, ונעשה עובד השם גדול מאד.

הספור איך זכה ר' נחמן מולטשינער לישוב הדעת נפלא

והיה גם חדוש גדול בענין ישוב הדעת, כי היה תמיד מושב מאד בדתו באפן נפלא ונורא מאד, והיה גם בדבר זה ספור, כי פעם נסע ר' נחמן הנ"ל עם מוהרנ"ת ז"ל בדרך, ופתאם פרח הפובע של מוהרנ"ת ז"ל מגדל הרוח, ותקף ומיד קפץ ר' נחמן מעל העגלה ורדף אחר הפובע עד שהשיג אותו והביא אותו בחזרה למוהרנ"ת ז"ל, ואז ברח אותו מוהרנ"ת ז"ל ואמר לו, השם יתברך יעזר לך שהראש שלך תמיד יעמד על מקומו... ומחמת זה היה תמיד איש מושב מאד בדתו, וגם כל דבוריו היו מושבים מאד והיה בהם כל מיני חן ונעימות שבעולם.

הרב מטשחרין משתוקק לשמוע את ר' נחמן מולטשינער

וידוע, שהרב הגאון הקדוש רבי נחמן מטשחרין זצ"ל, שהיה למדן וגאון עצום פידוע, היה תמיד כוסף ומשתוקק לשמוע דברי תורה מפיו, כי היה יכול לחקות בדיוק את הקול והתנועות של מוהרנ"ת ז"ל, שהוא היה מחקה את הקול והתנועות של רבנו ז"ל, אכל כל

פעם שראתה ר' נחמן ז"ל את הרב הקדוש מפּוֹשְׁתֵּרִין נכנס לבית המדרש הפסיק מלדבר מצד כבודו (פי החשיבו לתרבה יותר גדול ממנו), אבל הרב מפּוֹשְׁתֵּרִין היה עושה בחכמתו להחביא עצמו תחת הדלת בכדי לשמע את דברי ר' נחמן ז"ל.

בשצועקים כל היום, רבוננו של עולם הטעימני טעם סכה

והנה ר' נחמן ז"ל זכה לשמש את מוהרנ"ת ז"ל הרבה מאוד במסירות נפש יוצא מן הכלל, ועזר לו בכל עניניו ובסבות האחרון של מוהרנ"ת ז"ל שהיה מוהרנ"ת ז"ל כבר חלוש מאוד, אזי הפליט מוהרנ"ת ז"ל מפיו שהיה יפה לו סכה חזקה מבנין אבנים, כי כן יכול לישב לאכל ולישן שם כהלכתה גם בעצם חלשתו, ותקף ומיד הלך ר' נחמן בזריזות נפלאה מאוד, וקנה חול ואבנים ועשה טיט ולבנים, ובנה לו סכה מפארה מאוד, ואז אמר למוהרנ"ת ז"ל שמן הסתם יזכה לטעם טעם אחר בסכה מחמת שעבד ויגע עליה כל כך הרבה, ואז ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל, "נחמן! זאת עוד לא טעמת... איזה טעם מרגישים בסכה בשצועקים כל היום, רבוננו של עולם הטעימני טעם סכה..." ומוהרנ"ת ז"ל אמר לפני הסתלקותו, "אני מכין הכל עם העט שלי, ור' נחמן יהיה כבר יכול להנהיג את הגלגל..."

ר' נחמן טולטשינער דאג שותהיה ארוחה לאלו שיבואו ללוייה שלו
והנה לר' נחמן ו"ל ה'יה תלמיד ר' אייזיקל הנ"ל, שגם עזר לו מאד
בכל עניניו, והוא ה'יה אצל הסתלקות ר' נחמן ו"ל, וספר
מהסתלקותו, שר' נחמן ו"ל נחלש עוד לפני ימי פורים שנת תרמ"ד,
וגם בכל ימות הפסח ה'יה חלוש מאד, וביומו האחרון כ"ו ניסן שנת
תרמ"ד, שכב על מפתו בישוב הדעת נפלא מאד, ואמר את
הפסקא בריף שמיה בדבקות גדולה מאד, וחזר כמה פעמים את
תבות "ב'יה אנא רחיץ, ב'יה אנא רחיץ וכו'" ואחר כך אמר אלכי
נשמה שנתת בי וכו', וחזר כמה פעמים על תבת נשמה, נשמה,
נשמה, וכו', מהורה היא, מהורה היא וכו', ואחר כך פשהגיע
לתבות אתה עתיד לטלה ממני, בזה יצאה נשמתו במהרה,
והסתלקותו ממש ה'יה לו ישוב הדעת כזה עד שאמר להאנשים
שעמדו שם סביב מפתו, שילכו לבשל לעצמם גריין (מאכל חם פעין
דיסא), כי מסתם יהיה קשה וכבד מאד לישא מפתו (כי ה'יה איש גדול
וגבוה מאד), ויתעייפו מאד לאחר החלונה, ולכן יהיה להם דבר חם
לאכל תקף ומיד בחזרתם... עד כדי כך ה'יה הישוב הדעת שלו
שהיה דואג על המלזים את מפתו שיהיה להם מה לאכל.

יזמו האחרון של האדם – מורה על כל מהותו בחייו
 ואמר מוהר"א ש"נ, שיזמו האחרון של האדם מראה באמת על כל
 ימי חייו, וראו אצל כל הצדיקים שנסתלקו מזה העולם בדבקות
 עצומה ונוראה מאד, כמו אצל רבי שמעון בר יוחאי שמוכא
 באדרא זוטא (פרשת האזינו) שגלה לתלמידיו סודות נוראים ונפלאים
 ביום הסתלקותו, ואמר להם, אסהידנא עלי שמים וארץ שכל ימי
 חביתי ליום זה, ואחר כך חזר הפסוק (תהלים קלג) כי שם צנה ה' את
 תברכה חיים עד העולם, ובתבת חיים יצאה נשמתו (עין שם בזהר
 הקדוש האזינו דף רצו ע"ב). וכן האריז"ל נסתלק עם מלים אלו על לשונו
 "אל תבואני רגל נאווה", וכן הבעל שם טוב הקדוש ז"ל נסתלק עם
 מלים אלו, כי אז ביום הסתלקותם רואים כל מה שיגעו וטרחו כל
 ימי חייהם.

רבי שמעון בר יוחאי מפיה חיים בכל הלומד דברי
 ורבי שמעון בן יוחאי נסתלק עם תבת "חיים", כי רבי שמעון בר
 יוחאי הוא בחינת (דניאל ד') עיר וקדיש מין שמיא נחית (ראשי תבות
 שמעון, עין בהקדמת הקיטאי מוהר"ז), שהוא מעורר ומפיה חיות חדשה בכל
 מי שזוכה לעין בספריו הקדושים, כי כל מי שזוכה להסתכל בספרי
 הזהר הקדוש, נכנסת בו התעוררות אחרת כל ימי חייו.

מדברי רבי שמעון למדים איך שלא לזלזל באף הלכה קלה ותפס מותרא"ש נ"י אז דגמא אחת של התעוררות שיוצאת מדברי הוזהר הקדוש, כמו איך שמפליג הוזהר הקדוש במעלת שלשת הפעדות של שבת קדש, ואיך שצריכים לתקפיד מאד לאכל כל שלשתם, וממש יראה ופחד נוראים נכנסים באדם בשקרא דברים קדושים אלו בתודת הוזהר, והוא מפילא נתעורר לדקדק על זה מאד לא לבטל אותם בשום פנים ואפן שבעולם, וכן בענין סעדת מלכה שהיא סימן שלם בשלחן ערוך, ארץ חיים סימן ש', וצריכים לאכל סעדת מלכה, ומי שיש לו ישוב הדעת וישלח הישר, הוא מבין שאין שום חלוק בין סימן ש' המדבר מסעדת מלכה מלכה, ובין סימן תקפ"ה המדבר מתקיעת שופר, או בין סימן תרל"ט שמדבר משיבת סבה, כי אף על פי שיש מצוות שהן מדאורייתא, ויש מצוות שהן רק מדרבנן, אבל הכל נכלל בתודת השלחן ערוך וצריכים לדקדק ולקיים את כלן.

ענין רבנו הוא ענין הדמימה והשתיה

וכן האריז"ל והפעל שם טוב הקדוש ז"ל שנסתלקו עם המלים הנ"ל על לשונם, "אל תבואני רגל גאווה", זה גלה על עבודת ימי חיייהם שעבדו מאד לבטל את עצמם לגמרי לפניו יתברך ולהפיל בו

יתברך בתכלית השלמות. והנה רבנו ז"ל נסתלק בשתיקה בידוע, כי מוהרנ"ת ז"ל ישב אצל רבנו ז"ל כל הלילה לפני הסתלקותו, והיה מחכה ומצפה שידבר רבנו ז"ל לפניו איזה דבור, אבל רבנו ז"ל ישב בשתיקה כל הזמן והסתפל עליו הרבה, ומוהרנ"ת ז"ל הבין משתיקת רבנו ז"ל רמזים נפלאים כל ימי חייו כמו שספר אחר כך, וגם מזה אנחנו לומדים את עקר למודו של רבנו ז"ל שהוא ענין השתיקה והדמימה, שהאדם ישתק לכל מהרפי ומבוי נפשו, ויקבל כל הבא עליו באהבה גמורה, עד שיתדבק בו יתברך תמיד בדבקות גדולה ולא יבלבל את עצמו כלל מפל הנעשה סביבו.

והשם יתברך יזכנו לילך בעקבי הצדיקים האמתיים ולהתקרב אליהם באמת עדי נזכה להתדבק בו יתברך לגמרי באמת ובתמים כל ימי חיינו מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

